

BİZDEN HABERLER

EYLÜL 2017
SAYI 451

Kestirme / Shortcut

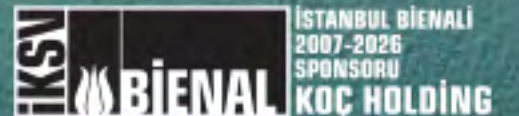
Sonbahar 2017
Sarıyer / İstanbul

Fatih Koca, yazarın bir önceki kitabı, yazarın yazarlık hayatı boyunca
İstanbul'da, 15. yıl yazarlık hayatı.
2017-2018 İstanbul'da, yazarın yazarlık hayatı boyunca
#BIENALŞEHİRDE

15 A GOOD NEIGHBOUR | İYİ BİR KOMŞU
16 EYLÜL-12 KASIM 2017
İSTANBUL
BIENALİ

DAVETLİSİNİZ

#BIENALŞEHİRDE
bienal.koc.com.tr

15 A GOOD NEIGHBOUR | İYİ BİR KOMŞU 16 EYLÜL-12 KASIM 2017 İSTANBUL BIENALİ

DAVETLİSİNİZ

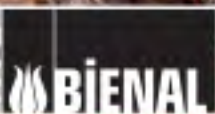
Tesadüf / Coincidence

Sonbahar 2017
Karaköy / İstanbul

Herkesin bildiği gibi, tesadüf, iki ayrı olayın aynı anda gerçekleşmesiyle oluşur.
Ancak tesadüf, aslında bir kaza değil, bir seçimdir.
2017-18 İstanbul Bienali Koç Holding, İstanbul'da düzenlenmektedir.
BIENALİZMİ

#BIENALŞEHİRDE
bienal.koc.com.tr

İSTANBUL BIENALİ
2007-2026
SPONSORU
KOÇ HOLDİNG

'Bizden Haberler'in değerli okurları,

Küresel vizyonumuz çerçevesinde, üretim, istihdam, inovasyon ve dış pazarlarda büyümeye verdiğimiz önemle; Türkiye'nin geleceğine duyduğumuz inançla faaliyetlerimizi ve yatırımlarımızı sürdürüyoruz. Son beş yılda 30 milyar liranın üzerinde yatırım yaptık. Koç Holding olarak 2017'nin ilk yarısını 2,5 milyar lira kârla kapattık; konsolide bazda toplam 45,5 milyar lira gelir elde ettik. Yılın ilk yarısında kombine ihracatımızı bir önceki yılın aynı dönemine oranla dolar bazında yüzde 19 artırdık.

Sorumlu vatandaş bilinciyle vergi yükümlülüklerimizi de büyük bir ciddiyetle sahipleniyoruz. Bunun bir göstergesi olarak 2016 yılı Türkiye vergi rekortmenleri listesinde Koç Ailesi üyeleri ve Koç Topluluğu şirketleri en üst sıralarda yer alıyor. Gelenek bu yıl da bozulmadı.

Tat Gıda, bu yıl 50'nci yaşını kutluyor. 1967 yılında Bursa'da, Mustafakemalpaşa'da kurulan Tat Konserve, Vehbi Koç'un henüz 1950'li yıllarda hayal ettiği bir girişimdi. Meşakkatli bir yolculuğun ardından kısa sürede Türkiye'nin en önemli gıda şirketlerinden biri olan Tat Gıda'nın yöneticilerini, çalışanlarını ve kurulduğu günden bu yana güçlerini birleştirdiği en önemli paydaşı olan çiftçilerini Topluluk adına kutluyorum.

Holding olarak hedeflerimiz sadece ekonomik alanla sınırlı değil. Ülkemize toplumsal fayda yaratmaya ve yeni nesillerin gelişiminde öncü rol üstlenmeye de devam ediyoruz. Bu kapsamdaki önemli projelerimizden biri olan, İstanbul Kültür Sanat Vakfı tarafından düzenlenen ve her geçen yıl daha büyük bir ilgiyle takip edilen İstanbul Bienali'nin sponsorluğunu 2007 yılından bu yana üstleniyoruz. Bienal, kentin kültür yaşamının ayrılmaz bir parçası ve özellikle yeni nesli çağdaş sanatla buluşturmak gibi önemli bir misyona sahip. Sadece Türkiye'nin değil, dünyanın sayılı çağdaş sanat organizasyonlarından biri olarak gösteriliyor. Tüm bu nedenlerden dolayı, İstanbul Bienali sponsorluğumuzu 100'üncü kuruluş yıldönümümüz olan 2026 yılına kadar sürdürecektir olmaktan kıvanç duyuyoruz. Hepinizi bekliyoruz!

32 yıl önce Vehbi Koç'un vizyonuyla hayata geçirilen bir diğer önemli proje, Vehbi Koç Acil Tıp Merkezi idi. Bugün sağlık sektöründe doldurulmaz bir yere sahip olan merkezi, Bizden Haberler'e Sağlık Bilimleri Üniversitesi Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin Başhekimi Doç. Dr. Hasan Kayabaşı anlattı. Bizden Haberler'in bu sayısında ayrıca, teknolojiyle birlikte kaçınılmaz olarak dönüşen eğitim ve öğretim sistemleri, yani 'öğrenmenin geleceğine' ve big data'yı kuvvetli bir araca dönüştürmek için nasıl yönetmek gerektiğine dair makaleleri de okuyabilirsiniz.

Sevgilerimle,

Levent Çakıroğlu

İmtiyaz Sahibi

Koç Holding A.Ş. Adına
Levent ÇAKIROĞLU
(Sahibi)

Genel Yayın Yönetmeni

Oya ÜNLÜ KIZIL

Sorumlu Yönetmen

Şeniz AKAN

Yayın Koordinatörü

Tuğçe Kutlu SERİNTÜRK

Yayın Kurulu

Mustafa Kemal ÇOLAK
M. Dumrul SABUNCUOĞLU
Sibel CİNGİ
Zeynep Yosun AKVERDİ

Yayınlar Direktörü

M.Dumrul SABUNCUOĞLU

Direktör

Zeynep Yosun AKVERDİ

Editörler

Sibel CİNGİ
Hülya VATANSEVER
Pelin REZAKİ
Biray Anıl BİRER

Tasarım

Lom Creative
lom.com.tr

Fotoğraf Editörü

Serdar ÖNGEN

Overteam Bilgi Teknolojileri
İletişim ve Reklamcılık Ltd. Şti.
Şahkulu Mahallesi
İstiklal Caddesi Hıdıvyalı Palas
No: 231 Kat: 4 Oda: 65-70
Beyoğlu, İstanbul
Tel:0212 252 74 25
overteam.com

Baskı ve Cilt (Matbaa)

Ömür Matbaacılık A.Ş.
Beysan Sanayi Sitesi,
Yakuplu Mah.Birlik
Cad. No:20/1 34524
Beylikdüzü/İSTANBUL
Tel: 0212 422 76 00

Yayın Türü

Yaygın Yerel Süreli

Yayın Süresi / Dili

Aylık / Türkçe

Bu dergideki yazı
ve görseller kaynak
belirtilerek kullanılabilir.

BU SAYIDA

→ 4

KOÇ TOPLULUĞU
TARİHİNDE BU AY

→ 10

NELER OLACAK?

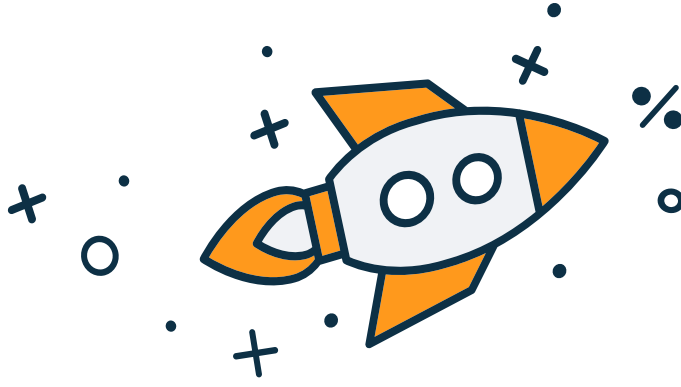
- Rahmi M. Koç Müzesi'nde
Ücretsiz Rehberli Geziler
- Açık Hava Film Gösterimi
- Nouvelle Vague Konseri
- Uluslararası Klarnet Festivali

→ 6

NELER OLDU?

- Vergi rekorlarında gelenek
bozulmadı
- Yapı Kredi'den güçlü
performans
- Türkiye ekonomisinin
yıldızları
- Ford Otosan'dan kapasite
artırma kararı
- Filizlerden gelen mucize
- Ditaş filosuna iki yeni gemi
- Şampiyonluğa doğru
- Ford Otosan'da 'yeşil'
duyarlılık
- Otokar, Endüstri 4.0'a hazır

→ **38**

MESLEK SIRRI

→ "Dürüstlük, şeffaflık olmazsa olmazımız"

→ **12**
VİZYON

→ 15. İstanbul Bienali
→ Tat Gıda'nın 50. yılı
→ Vehbi Koç Acil Tıp Merkezi

→ **34**
YENİ DÜNYA

→ Veri, hayatımızı değiştiriyor!

→ **40**
YAŞAM

→ Okul fobisine dikkat

→ **30**
YAKIN PLAN

→ Öğrenmenin geleceği

→ **36**
KOLEKTİF

→ Sessiz şampiyonluk

→ **44**
MOLA

→ Boğaz'ın yalıları: Saffet Emre Tonguç anlatıyor

BİZDEN HABERLER'E ULAŞMAK ŞİMDİ ÇOK DAHA KOLAY. İPAD UYGULAMAMIZ İLE DERGİMİZ DİLEDİĞİNİZ ANDA, DİLEDİĞİNİZ YERDE...

KOÇ TOPLULUĞU TARİHİNDE BU AY

Bizim Hikâyemiz Türkiye'nin Hikâyesi...

Vehbi Koç Vakfı Koç
Özel Lisesi, 21 Eylül
tarihinde eğitim
hayatına başladı.

1988

1988

Koç Holding, Nakkaştepe'de
yapılan yeni tesislerine
12 Eylül'de taşındı.

28 Eylül'de Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Rahmi M. Koç'a "Fahri Doktora" unvanı verdi.

1998

1992

Arçelik Ankara Bulaşık Makinesi İşletmesi'nin temeli 22 Eylül'de atıldı.

Vergi rekorlarında gelenek bozulmadı

Türkiye'nin 2016 yılı Gelir Vergisi beyanlarına göre belirlenen en çok vergi veren mükellefleri listesine yine Koç Ailesi üyeleri ve Koç Topluluğu şirketleri damgasını vurdu.

Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB), 2016 yılı vergilendirme dönemine ilişkin verilen Gelir Vergisi beyanları sonucunda, Türkiye genelinde en çok vergi beyan eden mükellefleri açıkladı. Koç Ailesi üyeleri ve Koç Topluluğu şirketleri, kurumsal ve bireysel rekortmenler listelerine bu yıl da Türkiye'ye kazançları üzerinden en çok vergi veren mükellefler olarak girdi. Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi Semahat Sevim Arsel, 2015 yılından sonra 2016'da da Türkiye'nin vergi rekortmeni oldu. Listede Arsel'in

ardından ikinci sırada Koç Holding Şeref Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyesi Rahmi Koç, dördüncü sırada Suna Kırac, dokuzuncu sırada ise Yönetim Kurulu Başkanı Ömer M. Koç yer aldı. Yapı Kredi Bankası ise kurumlar vergisi rekortmenler listesinde sekizinci sıraya yerleşti. Vehbi Koç'un yaşamı boyunca en hassas olduğu konulardan biri olan vergi sorumluluğunu, bu ülkeden kazanılanın yine bu ülkeye geri verilebilmesi prensibini benimseyen Koç Ailesi üyeleri ve Koç Topluluğu şirketleri, yıllardır vergi rekortmenleri listesinde yer alıyor.

Yapı Kredi'den güçlü performans

Yapı Kredi, 2017'nin ilk yarısında ortaya koyduğu performansla müşteri odaklı yatırımların pozitif sonuçlarını aldı ve ülke ekonomisine 261 milyar TL destek yarattı.

Yapı Kredi Bankası'nın 1 milyar 893 milyon TL net kâr açıkladığı 30 Haziran 2017 tarihli finansal rakamları, şirketin güçlü ve sağlıklı büyüme oranlarını sürdürdüğünü ortaya koydu. Kredi kartları pazarında 29 yıldır liderlik koltuğunu bırakmayan Yapı Kredi nakdi ve gayri nakdi kredilerle ekonomiye desteğini 261 milyar TL'ye yükseltti. Konu ile ilgili bir değerlendirmede bulunan Yapı Kredi CEO'su Faik Açıkalın, "Hedeflediğimiz güçlü ve sağlıklı büyüme oranlarını yakaladığımız bir yarıyılı tamamladık. Toplam mevduatımız geçen yıla oranla yüzde 19 artış göstererek 164,2 milyar TL'ye ulaştı. Müşteri odaklı başarılı stratejimizin bir göstergesi olarak kredi mevduat oranımız yüzde 110 seviyesinde gerçekleşti. Ekonomiye katkımızın artarak sürdüğü yılın bu döneminde,

özellikle Kredi Garanti Fonu'nu etkin ve verimli kullandık. Bu sayede Türkiye ekonomisine, özellikle de KOBİ'lerimize destek olmaya devam ettik. Nakdi kredilerimiz ise son bir yıl içerisinde yüzde 15 arttı ve 186 milyar TL'ye yükseldi" dedi. Yarıyıl rakamları, Yapı Kredi'nin küresel belirsizliğe rağmen fonlama kaynaklarını güçlendirerek yatırımcıların ilgisini çektiğini de ortaya koydu. "Sene başından bu yana 1,1 milyar dolar ve 500 milyon TL tutarlarında Eurobond ihracı gerçekleştirdik. Böylelikle uluslararası piyasalarda Yapı Kredi'ye ve Türkiye ekonomisine duyulan güveni bir kez daha teyit ettik" diyen Açıkalın, 1 milyar 350 milyon dolar tutarında sendikasyon kredisinin 19 ülkeden 48 bankanın katılımıyla yılın en çok ilgi gören işlemlerinden biri olduğunu hatırlattı.

Bankacılık sektöründe rekabetin en hızlı yaşandığı dijitalleşmeye büyük önem veren Yapı Kredi'nin mobil bankacılık uygulaması Yapı Kredi Mobil ile ulaştığı müşteri sayısı son bir yılda yüzde 34, bireysel mobil bankacılık müşterileri ise yüzde 60 gibi rekor oranda büyüdü. Yapı Kredi Cüzdan uygulaması, BKM verilerine göre 2017 yılının ilk yarısında Türkiye'de mobil ödeme işlemlerinin en çok gerçekleştirildiği uygulama oldu. Yapı Kredi Bankası, Global Finance tarafından 'Avrupa'nın En Yenilikçi Dijital Bankası' ve 'Türkiye'nin En İyi Dijital Bankası' başta olmak üzere toplamda beş ödül kazandı. Avrupa'da bir ilk olan Göz-ID uygulamasıyla IDC CIO Awards'da inovasyon kategorisinde birinci oldu. yapikredi.com.tr ve Yapı Kredi Mobil ile de Communicator Awards tarafından beş ödüle layık bulundu.

Türkiye ekonomisinin yıldızları

Türkiye'nin en büyük 500 şirketinin sıralandığı Capital 500 listesi, Ağustos ayında yayımlandı. Listede Tüpraş birinciliğini korurken Koç Topluluğu şirketleri listede ağırlığını hissettirdi.

Capital dergisinin 20 yıldır yürüttüğü Capital 500-Türkiye'nin En Büyük 500 Özel Şirketi araştırmasının sonuçları açıklandı. Sadece sanayi şirketlerini değil, Türkiye ekonomisinin büyük bölümünü oluşturan hizmet sektörünü de

kapsayan araştırmada perakende, turizm, telekom, bilişim, enerji gibi son yılların yükselen sektörlerindeki şirketler sıralamada yer aldı. Son beş yıldır pozisyonunu istikrarlı bir şekilde koruyan Tüpraş 34,8 milyar lira net satış geliriyle bu yıl da listenin ilk sırasına yerleşti. 20,5 milyar lira net satışla Opet dördüncü, 18,2 milyar lira ile Ford Otosan altıncı, 16 milyar lira ile Arçelik dokuzuncu sıradaki yerini korurken Tofaş 14 milyar lira net satış kaydederek listede altı sıra ilerleyerek on birinci oldu. Ekonomik gelişmelerin iş dünyasına ve Türkiye'ye nasıl yansıdığına dair detayları ortaya koyan araştırma sonucuna göre 2016'da Türkiye ekonomisi yüzde 2,9 büyümeye kaydederken özel sektörün aynası olan Capital 500 şirketleri nominal

olarak yüzde 10,2 büyüyerek önemli bir başarıya imza attı. Zirvede ağırlığını hissettiren sektör yine enerji oldu. Bu yıl listeye 68 yeni şirket katıldı.

Ford Otosan'dan kapasite artırma kararı

Ford Otosan, artan ticari araç talebini karşılamak için Gölcük Fabrikası'na 52 milyon dolar yatırım yapacak.

Ford Otosan, başta Avrupa ülkelerinde olmak üzere global pazarda artan talebi karşılamak için üretim kapasitesini artırma kararı aldı. Firma, 52 milyon dolar tutarındaki yeni yatırım hamlesiyle, mevcut üretim kapasitesini 415 bin adetten 455 bin adede çıkaracak. Son iki yıldır Türkiye ihracat şampiyonu olan ve üst üste altı kez otomotiv sektörünün ihracat şampiyonluğunu elde eden Ford Otosan, kapasite artırımını Gölcük Fabrikası'nda kademeli olarak gerçekleştirecek ve 2018'in Eylül ayının sonuna kadar hedeflenen seviyeye taşıyacak. Özellikle Transit ve Custom modellerinde artan müşteri talebini

karşılamak için yapılacak kapasite artırımı hakkında Ford Otosan Genel Müdürü Haydar Yenigün, "Türkiye büyüyen ekonomisi, rekabetçi üretimi ve stratejik konumuyla yatırım ve ihracat için avantajını koruyor. Ford'un Avrupa'da ticari araçlarda birinciliği, artan pazar payıyla devam ediyor ve Avrupa'dan bize gelen talepte ciddi bir artış söz konusu" dedi ve kapasite artırımıyla hem artan talebi karşılamayı hem de Transit ve Custom modellerinin üretim ve ihracatında yeni rekorlar kırmayı hedeflediklerini belirtti. Avrupa ticari araç pazarında 2012 yılında yedinci sırada olan Ford'un 2015 yılı itibarıyla birinci sıraya

yükselerek pazar lideri unvanı kazanmasında Transit Ailesi modellerinin önemli bir payı var. Ford'un Avrupa'da sattığı tüm ticari araçların yüzde 71'i ve Transit ailesi modellerinin yüzde 82'si ise Türkiye'de, Ford Otosan Gölcük Fabrikası'nda üretiliyor. Şu an Custom modellerinin dünyadaki tek entegre üretim merkezi olan fabrikada Türk mühendislerinin ve işçilerinin emeğiyle üretilen araç ve parçalar 83 ülkeye ihraç ediliyor.

Filizlerden gelen mucize

TürkTraktör'ün Filizlerin Mucizeleri Projesi kapsamında Bilecik'te kadın çiftçilerce ekilen Türkiye'nin ilk karabuğdayı hasat edildi.

Türkiye'nin kadın çiftçileri ve ailelerine destek olmak, ülke tarım ve ekonomisine katkı sağlamak amacıyla TürkTraktör, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ankara Üniversitesi Kalkınma Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (AKÇAM) ve Karabuğday Yetiştiricileri ve Sağlıklı Yaşam Derneği (KARSADER) desteğiyle hayata

geçirilen Kadın Çiftçiler ve Aileleri ile Güvenli Tarım ve Sağlıklı Beslenme Projesi, ilk mahsulünü verdi. Bilecik'in Gölpazarı ilçesinde 25 kadın çiftçi ve ailelerinin Nisan ayında ektikleri karabuğday tohumlarının hasadı, temmuz ayının sonunda toplandı. Proje, TürkTraktör'ün iş yaptığı alanlarda çalışan kadın nüfusunu artırmak, istihdam sağlamak,

farkındalık oluşturmak ve cinsiyet eşitliğini desteklemek amacıyla yürüttüğü sosyal sorumluluk projesi Filizlerin Mucizeleri'nin bir parçası. Proje kapsamında önce kadın çiftçiler ve aileleri, tarımsal üretim konusunda eğitimlerden geçti. Ardından Konya Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nden tedarik edilen karabuğday tohumları 300 dekarlık bir alana ekildi. Üç ay denetimler eşliğinde yetişen karabuğdayların ilk mahsulü proje bileşenlerinin ve çiftçi ailelerin katılımıyla düzenlenen Karabuğday Hasat Şenliği'nde coşkuyla kutlandı.

Ditaş filosuna iki yeni gemi

Ditaş'ın filoya katılacak iki yeni tankeri ismini Mustafa V. Koç ve Sadberk Koç'tan alacak.

2006 yılında Enerji Yatırımları A.Ş. tarafından satın alınmasıyla birlikte Koç Topluluğu'na dahil olan Ditaş

Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. ham petrol ve petrol ürünlerini taşıma görevini giderek büyüyen bir filoyla sürdürüyor. Ditaş'ın filosu, Koç Holding'e geçmeden önce *Cumhuriyet* isimli tek gemiden oluşuyordu. 2006 yılından sonra filoya katılan gemilere Koç Ailesi'nin üyelerinden ilham alınarak Sevgi, Gönül, Caroline, Nebahar, Leyla, Suna, Esra ve Aylin isimleri verildi. 11 yılda alınan sekiz geminin ardından bu yıl filoya

katılacak ikiz tankerlere ise 2016'nın Ocak ayında vefat eden ve kendisi de bir deniz tutkunu olan Mustafa Vehbi Koç ve babaannesi Sadberk Koç'un isimleri verilecek. Güney Kore'deki Hyundai tersanelerinde inşa edilen ikiz gemiler, petrol tankerleri olarak projelendirildi. Taşıma kapasiteleri 157 bin DWT, uzunlukları ise 274 metre olan iki tanker için Ditaş yaklaşık 120 milyon dolar yatırım yaptı.

Şampiyonluğa doğru

Ford Otosan'ın desteğiyle 1998 yılında kurulan Castrol Ford Team Türkiye, Avrupa Ralli Şampiyonası'nda gözünü birinciliğe dikti.

Türkiye'nin en uzun ömürlü ve başarılı ralli takımı Castrol Ford Team Türkiye, son altı yıldır domine ettiği takımlar şampiyonluklarından sonra 2016 yılında kendini dünyanın en önemli otomobil sporları organizasyonlarından olan Avrupa Ralli Şampiyonası'nda deneme kararı almıştı. 'Şampiyon Bir Türk Takımı' hayaliyle yola çıkan ekip, hedefine daha ikinci yılında ulaşmak üzere. Toplam sekiz yarıştan

oluşan şampiyonada tamamlanan beş yarışın ardından sıralamada 128 puanla liderliğe geçen Castrol Ford Team Türkiye'nin önünde üç yarış daha var. Sezonun son yarışı 6-8 Ekim tarihlerinde Letonya'da yapılacak. Castrol Ford Team Türkiye, Avrupa Ralli Şampiyonası'nda Fiesta'nın ralli versiyonu olan 4x2 Fiesta R2T ve 4x4 Fiesta R5 modelleriyle yarışıyor. Son altı yıldır dünyada yılın motoru seçilen EcoBoost benzinli motora sahip üstün sürüş sunan araçlarla başarılı sonuçlar alan takımın şampiyona performansını sosyal medyadan takip edebilirsiniz. @CastrolFordTr

Ford Otosan'da 'yeşil' duyarlılık

Ford Otosan Sancaktepe Ar-Ge Merkezi ve Ford Otosan Sancaktepe Pazarlama, Satış, Satış Sonrası Ofisleri, WWF Uluslararası Yeşil Ofis Ağı'na girdi.

Ford Otosan, WWF Uluslararası Yeşil Ofis Programı'na 'tek lokasyonda en fazla ofis çalışanıyla' katılan şirket olarak dahil oldu. Şirketin Sancaktepe Ar-Ge Merkezi ve Pazarlama, Satış, Satış Sonrası Ofisleri, program

kapsamında çevresel etkiyi azaltmaya odaklı çalışmalarını yürütmeye başladı. WWF'nin ofisler için özel olarak kurguladığı tasarruf ve iyileştirme programı Yeşil Ofis, şirketlerin 'ekolojik ayak izi'nin azaltılmasını hedefliyor. Programa

dahil olan şirketler, ofislerinde mevcut kaynaklarını kullanarak kendi geliştirdikleri projelerle tasarruf sağlamaya çalışıyor. Proje kaynakların bilinçli kullanımı ve yaşam tarzının değiştirilmesi konusunda ofis çalışanlarında da farkındalık yaratıyor.

Otokar, Endüstri 4.0'a hazır

Türkiye'nin önde gelen otomotiv ve savunma sanayi şirketi Otokar, 15 ayrı projeye Endüstri 4.0'a geçiş yapıyor.

Otokar, dördüncü sanayi devrimi olarak adlandırılan Endüstri 4.0'a geçiş için çalışmalara başladı. Sakarya'nın Arifiye ilçesinde ürettiği araçları beş kıtada 60'ın üzerinde ülkeye ihraç eden Otokar, dijital dönüşüm vizyonu çerçevesinde belirlediği dört ana alanda 15 ayrı projeyi hayata geçirerek yeni sanayi devrimini karşılamayı planlıyor. "Müşteriye Dokunan Dijital Kanallar", "Dijitalleşmiş Üretim ve Tedarik Zinciri", "Analitik Karar ve

Pazarlama" ve "Dijital Ürünler ve Servisler" olarak belirlenen dört başlık altında geliştirilen dijital dönüşüm projeleriyle, şirketteki tüm birimler ve paydaşlar bilgi teknoloji sistemleriyle birbirine bağlanacak. Otokar'ın tüm iş süreçleri hızlanacak. Kurulduğu ilk günden bu yana kendi teknolojisini geliştirerek ürünlerinde yerli ve milli kimlik özelliğini koruyan Otokar, Ar-Ge çalışmaları için yapılan 388 milyon TL'lik yatırımlarla standartlarını sürekli daha ileri

seviyeye taşıyor. Otobüs, kamyon, treyler haricinde savunma sanayisine de araç üreten Otokar, bu yılın ilk yarısında zırhlı araç satışını geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 14 artırdı. Türkiye'nin yanı sıra 30'dan fazla ülkenin silahlı kuvvetleri ve güvenlik güçleri, şirketin 30 bine yakın savunma sanayisi ürününü aktif olarak kullanıyor. Otokar belediye otobüsleri segmentlerinde ise iç pazardaki liderliğini korumaya devam ediyor.

■ NELER OLACAK?

→ 11-17 Eylül 2017

Uluslararası Adana Film Festivali

Altın Koza Ödülleri'nin verileceği festival bu yıl yine Adanalı sinemaseverlerle dünyanın ve Türkiye'nin en iyi filmlerinden bir seçkiyi buluşturacak. Festivalde bu yıl ilk defa Uluslararası Çocuk ve Gençlik Filmleri Yarışması da düzenlenecek.

→ Eylül 2017

Rahmi M. Koç Müzesi'nde Ücretsiz Rehberli Geziler

Endüstri ve mühendislik tarihine ışık tutan müzede, pazar ve pazartesi günleri hariç her gün saat 13.00'te Lengerhane ve Mustafa V. Koç Binası, 15.00'te ise Hasköy Tersanesi rehber eşliğinde gezilebilecek.

→ 8-17 Eylül 2017

Uluslararası Klarinet Festivali

Dostluk nağmelerini İstanbul'un farklı noktalarında, tek nefeste buluşturan festivalin konukları arasında New York Gypsy All Stars, Goran Bregovic gibi yıldızlar var. Festival kapsamında Genç Nefesler Klarinet Yarışması da düzenleniyor.

→ 1-17 Eylül 2017

Turkcell Bodrum Caz Festivali

Caz Derneği ve Bodrum Belediyesi'nin düzenlediği festival kapsamında yarımadanın en özel mekânları, ülkemizin önemli caz sanatçılarını ağırlayacak.

→ 14-17 Eylül 2017

GameX Uluslararası Dijital Oyun ve Eğlence Fuarı

Teknoloji meraklıları, sanal gerçeklik gibi heyecan verici yeniliklerle hızla değişen oyun sektörünü TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi'nde izleyebilecek.

→ 16 Eylül 2017

Açık Hava Film Gösterimi

Toplumsal gerçekçiliğin Türkiye Sineması'ndaki en önemli eserlerinden, bir Zeki Ökten filmi olan *Sürü*, UNIQ Açık Hava Sahnesi'nde.

→ 21-24 Eylül 2017

İstanbul Kahve Festivali

Küçükçiftlik Park'ta gerçekleşecek festivalin ziyaretçileri, İstanbul'un en yetenekli baristalarıyla tanışacak ve yeni nesil kahve yapım tekniklerini öğrenebilecek.

→ 21-22 Eylül 2017

Nouvelle Vague Konseri

Fransız müzisyenler Marc Collin ve Olivier Libaux ortaklığından doğan Nouvelle Vague, punk rock'ın söz dinlemez tavrını ve new wave'in entelektüel derinliğini bossa nova'nın neşesi ve dansıyla birleştiriyor.

→ 23-27 Eylül 2017

Antalya Komedi Festivali

Festival kapsamında hem güldüren hem düşündüren tiyatro oyunları Konyaaltı Açık hava Tiyatrosu'nda sanatseverlerle buluşacak.

→ 27 Eylül 2017

Michael Kiwanuka Konseri

İngiliz müzisyen Michael Kiwanuka, eğlenceli blues ve funk melodileri ve keyifli yorumuyla Zorlu PSM'de sahne alacak.

→ Eylül 2017

Kostantiniyye Haberleri

İstanbul'un kent tarihi ve sosyokültürel yaşamını anlatan *Kostantiniyye Haberleri* gazetesi, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü koleksiyonunda. 1989-1993 yıllarında yayımlanan 48 sayılık serinin tamamına www.iae.org.tr/kostantiniyye-gazetesi adresinden erişilebilir.

İSTANBUL SANATLA NEFES ALIYOR

İSTANBUL KÜLTÜR SANAT VAKFI TARAFINDAN KOÇ HOLDİNG SPONSORLUĞUNDA DÜZENLENEN 15. İSTANBUL BİENALİ, 16 EYLÜL'DE BAŞLIYOR. SANATSEVERLERİ 32 ÜLKEDEN 56 SANATÇININ ESERLERİYLE BULUŞTURAN ETKİNLİĞİ 12 KASIM'A KADAR ÜCRETSİZ OLARAK ZİYARET EDEBİLİRSİNİZ.

ZEYNEP YOSUN AKVERDİ

1987

**Geleneksel Yapılarda
Çağdaş Sanat**
Koordinatör: Beral Madra
(Türkiye)
Sanatçılar: 67
Ziyaretçi rakamı: 10.000

1989

**Geleneksel Çevrede Çağdaş
Sanat**
Koordinatör: Beral Madra
(Türkiye)
Sanatçılar: 112
Ziyaretçi rakamı: 12.000

1992

Kültürel Farklılık
Yönetici: Vasıf Kortun
(Türkiye)
Sanatçılar: 65
Ziyaretçi rakamı: 14.000

İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nın (İKSİ) 1987 yılından bu yana düzenlediği İstanbul Bienali, şehrin kaosunu sanatın en narin formuyla yenmek; iki yılın stresini güncel sanatın zekâsıyla alt etmek isteyen İstanbulluların en önemli kültür sanat etkinliği. Bu yıl 30'uncu yaşını kutlayan İstanbul Bienali, Koç Holding sponsorluğuyla 16 Eylül-12 Kasım 2017 tarihleri arasında ücretsiz olarak kenti sanatla buluşturuyor. İstanbul'un sanatla nefes almasına imkân tanıyor.

KOÇ HOLDİNG 2026'YA KADAR İSTANBUL BİENALİ SPONSORU

Her geçen yıl daha çok ilgi çeken ve merakla beklenen İstanbul Bienali'nin sponsorluğunu ilk olarak 2007'de üstlenen Koç Holding, 2015'te sponsorluğunu 100'üncü kuruluş yılı olan 2026'ya kadar uzattı. Bu kararıyla İstanbul'un kültür yaşamının ayrılmaz bir parçası olan etkinliğe verdiği önemi ortaya koydu. Özellikle son üç bienalin ücretsiz sergilenmesine ve bu sayede rekor sayıda katılımcı tarafından izlenmesine imkân tanıyan sponsorluk aracılığıyla Koç Holding, Türkiye'de sanat ortamının gelişimine destek olurken geniş kitleleri ve özellikle yeni nesli güncel sanatla buluşturma misyonunu da

yerine getiriyor. Holding'in bu misyonunu Koç Topluluğu şirketleri de benimsiyor. Her sene Topluluk şirketleri 'Bienal Destekçisi', 'Özel Proje Sponsoru', 'Katalog ve Sergi Kitapçıkları Sponsoru' gibi görevler üstlenerek bu önemli organizasyonun gerçekleşmesi için İKSİ'nin ve sanatçıların yanında hazır bulunuyor.

15. İstanbul Bienali'ne 'Destekçi' statüsünde dahil olan Aygaz, Opet ve Tüpraş'ın haricinde bu sene Ford Otomotiv sponsor olarak destek veriyor. Koçtaş, Özel Proje Sponsoru olarak seçilen bir sanatçının işlerinin sergilenmesine katkıda bulundu. Vehbi Koç Vakfı ise katalog ve sergi kitapları sponsorluğunu üstlenerek bienal boyunca bize yoldaş olacak katalogların üretilmesine destek oluyor.

Bienali özellikle güncel sanatı, özgür düşünceyi ve farklı bakış açılarını temsil etmesi nedeniyle önemseyen Koç Holding'in 20 yılına üstlendiği İstanbul Bienali sponsorluğu, Türkiye'de özel sektör kuruluşlarının güncel sanata katkısına da anlamlı bir örnek. Bu destek ilişkisi, İstanbul'un marka değerini yükseltmeye de katkıda bulunuyor. Koç Holding Kurumsal İletişim ve Dış İlişkiler Direktörü Oya Ünlü Kızıl, "Biz Koç Topluluğu olarak sponsorluk çalışmalarımızda dalga etkisi

ORIENT-ATION Paradoxical
Bir Dünyada Sanatın
Görünümü
Küratör: René Block
(Almanya)
Sanatçılar: 118
Ziyaretçi rakamı: 65.000

Yaşam, Güzellik, Çeviriler/
Aktarımlar ve Diğer
Güçlükler Üzerine
Küratör: Rosa Martinez
(İspanya)
Sanatçılar: 86
Ziyaretçi rakamı: 70.000

Tutku ve Dalga
Küratör: Paolo Colombo
(İtalya)
Sanatçılar: 56
Ziyaretçi rakamı: 40.000

yaratabilecek, çoklu fayda sağlayabilecek işleri tercih ediyoruz. Bienal sponsorluğu bu açıdan, bizim bakış açımıza çok uygun bir tercih. Zira, bienaller, bulundukları her ülkenin, her şehrin marka değerine katkıda bulunuyor; şehirleri birer kültürel geçiş noktası haline getiriyorlar. Bu açıdan bakıldığında, bienalin İstanbul'a katkısı çok net" sözleriyle İstanbul Bienali'ne verilen önemin altını çiziyor.

İSTANBUL'UN EN ÖZEL MEKÂNLARINDA ZAMANIN ÖTESİNDE 30 YIL

İstanbul'u farklı ülkelerden, farklı disiplinlerden gelen sanatçıların yorumuyla yeniden algılamamıza imkân tanıyan bienal, yılın en önemli sanat etkinliği. Daha önceki üç İstanbul Bienali'ne sanatçı olarak katılan ve çarpıcı işleriyle izleyiciyle derinlikli bir bağ kurabilen İskandinav sanatçı ikilisi Elmgreen & Dragset'in küratörlüğü, geçen yılın sonunda açıklanmış, heyecan ve merak son birkaç ayda artmıştı. İstanbul Bienali ilk olarak 1987 yılında doğduğunda da aynı merak duygusu, İstanbulluları sarmıştı. Kısa sürede adı, Venedik, Sao Paulo, Sydney Bienalleri ve Almanya'nın Kassel kentinde düzenlenen Documenta gibi dünyanın önde güncel gelen sanat etkinlikleriyle bir arada

sayılır oldu. Bugün sanatçıların işlerini sergilemek, izleyicilerin beslenmek için takip ettiği; dünyanın dört bir yanında basın ve sanat çevrelerinin yoğun ilgi gösterdiği etkinliğe çok sayıda kurum, kuruluş, uluslararası fon sağlayıcı ve fon kuruluşları da destek veriyor. Ulusal temsil modeli yerine, sanatçıların yapıtları aracılığıyla birbirleri ve izleyiciyle diyalogunu sağlayan bir modeli tercih eden İstanbul Bienali'nin küratörleri her iki yılda bir uluslararası bir danışma kurulu aracılığı ile belirleniyor. Seçilen küratörün geliştirdiği kavramsal çerçeveye uygun olarak çeşitli sanatçı ve projeler sergiye davet ediliyor.

Henüz Bienal adını almamış ilk etkinlik, Uluslararası İstanbul Çağdaş Sanat Sergileri ismiyle Beral Madra'nın koordinatörlüğünde düzenlenmiş, "Geleneksel Yapılarda Çağdaş Sanat" kapsayıcı başlığı altında toplanan işleri sergilemek için Ayasofya Hamamı'ndan Aya İrini Müzesi'ne, İstanbul'un en özel mekânlarının kapıları halka açılmıştı. İki yıl sonra yine Beral Madra'nın yönetiminde düzenlenen ve 'bienal' olarak anons edilen ikinci etkinliğin başlığı ise "Geleneksel Çevrede Çağdaş Sanat" idi. Bu sefer mekân tercihleri genişletilmiş ve sanatçıları üniversiteler, Milli Saraylar da ağırlamıştı. 1992

Egokaç-Gelecek Oluşum
İçin Egodan Kaçış
Küratör: Yuko Hasegawa
(Japonya)
Sanatçıları: 64
Ziyaretçi rakamı: 68.000

Şiirsel Adalet
Küratör: Dan Cameron (ABD)
Sanatçıları: 85
Ziyaretçi rakamı: 61.000

İstanbul
Küratör: Charles Esche (İngiltere)
ve Vasıf Kortun (Türkiye)
Sanatçıları: 53
Ziyaretçi rakamı: 51.000

yılında Vasıf Kortun tarafından yönetilen bienalin ardından 1994 yılından itibaren bienal yönetimi, tek küratörlü sisteme geçme kararı aldı. 1995'te René Block, 1997'de Rosa Martínez, 1999'da Paolo Colombo, 2001'de Yuko Hasegawa, 2003'te Dan Cameron, 2005'te Charles Esche ve Vasıf Kortun, 2007'de Hou Hanru, 2009'da çalışmalarını Zagreb'de sürdüren What, How & for Whom / WHW (Ne, Nasıl ve Kimin İçin) küratör kolektifi, 2011'de Adriano Pedrosa ve Jens Hoffmann İstanbul Bienali'nin küratörleri olarak seçildi ve kendi geliştirdikleri kavramsal çerçeve kapsamında şehri sanatla buluşturdu.

2013 senesine geldiğimizde Beral Madra ve Vasıf Kortun'dan sonra ilk defa bir Türk isim, Fulya Erdemci'ye küratörlük görevi verildi. 13. İstanbul Bienali'nin küratörlüğüne seçilen Erdemci, seçtiği "Anne ben barbar mıyım?" başlığı altında çarpıcı bir çalışmayla 300 binin üzerinde izleyiciye ulaştı. İstanbul Bienali, rekor izleyici sayısına ise 2015'te de Carolyn Christov-Bakargiev küratörlüğünde gerçekleşen 14'üncü bienalde ulaştı. "TUZLU SU: Düşünce Bıçimleri Üzerine Bir Teori" başlıklı bienalin mekânları Büyükkada'dan Boğaz'da bir balıkçı teknesine, otoparklardan İstanbul'un önemli galerilerine kentin dört bir yanından seçildi ve bienali 545 bin ziyaretçi izledi.

15. İSTANBUL BİENALİ'NDE BİZİ NELER BEKLİYOR?

Bienalde bu yıl Karaköy'de birbirine komşu altı mekânda 32 ülkeden 56 sanatçının işi sergileniyor. 12 Kasım'a kadar ücretsiz olarak gezilebilecek sergilerde "iyi bir komşu" temasında hazırlanan ve her biri 15. İstanbul Bienali için özel olarak üretilmiş işlerin ev, mahalle ve aidiyet kavramlarını tartışmaya açması hedefleniyor.

Kimi gündelik ev yaşamımızdaki değişimlerin bıraktığı izleri kimi mahallelerimizde tanık olduğumuz dönüşümü gözler önüne seren çalışmaların yanı sıra bienalde bulunduğumuz coğrafyada karşı karşıya olduğumuz jeopolitik sorunlarla başa çıkma şekillerimizi ele alan eserlere de yer verilmiş.

Sene başında Newsweek dergisi tarafından "2017'de uğruna seyahate çıkmaya değecek beş sergiden biri" olarak gösterilen 15. İstanbul Bienali'nde farklı disiplinlerden gelen sanatçılar, kendilerine özgü seslerini küçük ölçekli/düşündürücü veya büyük/mekân algımızı sarsan yerleştirmelerini birbirine yürüme mesafesinde altı komşu mekânda sergiliyor. Her biri İstanbul'un tarihi, mimari ve kültürel kimliğini yansıtan özelliklere sahip sergi mekânlarından Galata Özel Rum İlköğretim

İmkânsız Değil, Üstelik Gerekli: Küresel Savaş Çağında İyimserlik
Küratör: Hou Hanru (Çin)
Sanatçılar: 96
Ziyaretçi rakamı: 91.000

İnsan Neyle Yaşar?
Küratör: What, How & for Whom/WHW (Hırvatistan)
Sanatçılar: 70
Ziyaretçi rakamı: 101.000

İsimsiz
(12. İstanbul Bienali), 2011
Küratör: Adriano Pedrosa (Brezilya) ve Jens Hoffmann (ABD)
Sanatçılar: 5 karma sergi ve 50'den fazla kişisel sunum
Ziyaretçi rakamı: 110.000

Okulu, artık eğitimin devam etmediği büyüğü atmosferinde 16 sanatçının eserlerini ağırlıyor. 8. İstanbul Bienali'ne yaptığı ev sahipliğinin ardından, 2004 yılında Türkiye'nin ilk modern ve güncel sanat müzesine dönüştürülen İstanbul Modern ise halihazırda mahallesinde yaşanan dönüşüm sürecini 19 sanatçının enstalasyonu aracılığıyla yansıtıyor.

Bir bienal sergisine ilk kez ev sahipliği yapacak Cihangir'deki ARK Kültür'ün Bauhaus tarzındaki iki katlı müstakil binası kurmaca bir 'müze eve' dönüştürülerek tüm katlarında tek bir sanatçının eserlerine ev sahipliği yapıyor. Oryantalist resim koleksiyonuyla meşhur Pera Müzesi'ni kullanacak 15 sanatçının eserleri ise müzenin üç katına yayılırken, müzenin sabit sergileriyle bir komşuluk ilişkisi içine giriyor. Bir süredir yaşadığı dönüşümle eski komşularını yitiren Asmalımesit'te bir apartmanda yer alan Yoğunluk Sanatçı Atölyesi'nin yeniden tasarlanan stüdyolarında bir sanatçı kolektifinin bienal için özel olarak geliştirdiği enstalasyon yer alıyor. Bienal mekânları arasında en dış çemberde kalan Küçük Mustafa Paşa Hamamı ise erkekler bölümünde kadın bir sanatçının, kadınlar bölümündeyse erkek bir sanatçının eserlerine ev sahipliği yapıyor.

BİENAL SİZİ SERGİ ALANLARININ DIŞINA DA DAVET EDİYOR

15. İstanbul Bienali, "iyi bir komşu" başlığını sergi alanlarının dışında da tartışmaya açıyor. Sanatçı Zeyno Pekünlü'nün koordinatörlüğünü üstlendiği Kamusal Program'da, bienal boyunca farklı altyapılardan gelen sanatçılar sanatseverlerle paylaşımda bulunuyor.

Koç Holding desteğiyle Pera Müzesi'nin eğitim ekibi ve Liverpool Bienali küratörlerinden Polly Brannan'ın işbirliğinde geliştirilen çocuk ve gençlere özel eğitim programı atölyeler, yürüyüşler, haritalama çalışmaları ve program dışı buluşmalar aracılığıyla gençlerin ev, komşu ve mahalle kavramları üzerine sorular sorup tartışmasına imkân tanınıyor. Atölye katılımcılarına program boyunca kendi eserlerini yaratma fırsatı da sunuluyor.

Daha önceki yıllarda olduğu gibi Koç Holding desteğiyle sunulan rehberli turlar ise bienali tüm katmanlarıyla anlamak ve kavramsal çerçevesini daha derinlemesine tecrübe etmek isteyenlere hitap ediyor. Sanat tarihi ve görsel sanatlar alanında eğitim almış, bienal sergileri üzerine özel eğitimlerini tamamlamış rehberlerin eşlik ettiği bir saatlik turlar, Galata Özel Rum İlköğretim Okulu, İstanbul Modern ve Pera Müzesi'nde pazartesi

Anne ben barbar mıyım?
Küratör: Fulya Erdemci
(Türkiye)
Sanatçılar: 87
Ziyaretçi rakamı: 337.429

TUZLU SU: Düşünce Biçimleri Üzerine Bir Teori
Şekillendiren: Carolyn Christov-Bakargiev (ABD)
Katılımcılar: 80
Ziyaretçi Sayısı: 545.000

İyi Bir Komşu
Küratörler: Elmgreen & Dragset
(Danimarka-Norveç)

günleri hariç her gün yapılıyor. Bienalin kavramsal çerçevesine uyumlu 'komşu etkinlikler' arasında ise küratörlüğünü İstanbul Bienali Direktörü Bige Örer'in üstlendiği Aylaklar Sergisi dikkat çekiyor. Paris Cité des Arts'daki Türkiye Atölyesi'nde yaşamış beş Türk kadın sanatçı, Aslı Çavuşoğlu, İnci Furni, Güneş Terkol, Yasemin Özcan ve İz Öztat & Zışan'ın "aylaklık"tan yola çıkarak yarattığı işler 3 Kasım'a kadar Fransız Kültür Merkezi'nde sergileniyor.

İstanbul Bienali kentin soluk alıp verdiğini hepimize yeniden anımsatıyor. Her sergi yılı, üstüne yeni bir şey ekleyerek dünyanın huzuruna çıkıyor. Bu sefer de bizi şaşırtacak ve heyecanlandıracak bir programla gündemimizde. İki ay boyunca siz de sanatın kimi zaman gerçekle bağ kurduran, kimi zaman insanı yabancılaştıran kimyasına karışıp İstanbul'la birlikte nefes almaya başlayabilirsiniz. ■

ELMGREEN & DRAGSET'İN ÜRETKEN DÜNYASI

15. İstanbul Bienali'nin küratörleri İskandinav sanatçı ikilisi Elmgreen & Dragset, bienal izleyicisine yabancı değil. Bundan önce üç sene (2001, 2011 ve 2013) İstanbul Bienali'ne katılan Michael Elmgreen ve Ingar Dragset, 1995'ten beri birlikte çalışıyor. İşbirliği fikrine dayanan projeleri, sunum ve arşive duydukları merakla tanınan ikilinin işleri, yerleştirmeden heykele, performanstan tiyatroya pek çok sanat türüne dokunuyor. İkili, dünyanın diğer önemli bienallerinin de gediklisi: Liverpool (2012), Singapur (2011), Moskova (2011, 2007), Venedik (2009, 2003), Gwangju (2006, 2002), São Paulo (2002) ve Berlin (1998) bienallerinde işleri sergilendi. 2000 yılında New York Guggenheim Müzesi tarafından verilen Hugo Boss Ödülü'nün son aday listesinde yer aldılar. 2002'de ise Berlin, Hamburger Bahnhof, Nationalgalerie der Preis'a (Ulusal Galeri Ödülü) layık bulundular. 2012'de Londra, Trafalgar Meydanı'ndaki Dördüncü Kaide Komisyonu'na seçilen Elmgreen & Dragset, 2015'te Norveç Bilim ve Teknoloji Üniversitesi'nden (NTNU) fahri doktorluk unvanı aldılar.

İkili küratörlük yaptıkları işlerle de adlarından sıkça söz ettirdi. 2009'da 53. Venedik Bienali'nde sergiledikleri The Collectors ile Curating Worlds Özel Mansiyon Ödülü'ne layık görüldüler. Kamusal alan kavramı üzerine yeni bir diyalog başlatmak amacıyla 2013'te Münih kentinin tamamında yürüttükleri A Space Called Public adını taşıyan geçici kamusal sanat projesiyle dikkat çektiler ve aynı yıl Londra'daki Victoria and Albert Müzesi'nde gerçekleşen Tomorrow adlı sergiyle sanat çevrelerinden tam not aldılar. 2016 yılında Berlin'de König Galerie'de açılan The Others başlıklı serginin küratörlüğünü de üstlendiler. Elmgreen & Dragset'in New York City Rockefeller Center'a yerleştirilmiş olan Van Gogh's Ear adlı dik yüzme havuzu heykeli ve Pekin'de Ullens Çağdaş Sanat Merkezi Büyük Salon'da sahnelenen kurgusal bir sanat fuarı olan The Well Fair, eleştirmenlerce geçen senenin önemli yapıtları olarak gösterildi.

50 YILLIK TAT'LI GELENEK

VEHBI KOÇ'UN TÜRKİYE'NİN BEREKETLİ TOPRAKLARINDAN GELEN LEZZETLİ ÜRÜNLERİ 'İHRACAT DEĞERİNE' DÖNÜŞTÜRME HAYALİYLE BAŞLAYAN TAT SERÜVENİ, YARIM ASRI DEVİRDİ. DÜNÜN VE BUGÜNÜN TÜRKİYE'SİNİN EN 'SEVİLEN' MARKALARINDAN BİRİ OLAN TAT'IN ÇİFTÇİLERDEN TÜKETİCİYE, HERKESİN KALBİNE DOKUNAN HİKÂYESİNİ TAT GENEL MÜDÜRÜ ARZU ASLAN KESİMER'DEN DİNLEDİK.

■ SİBEL CİNCİ

Yıl 1967... Yer Bursa, Mustafakemalpaşa'da bir arazi... Hedef, çiftçilerle el ele verip, o güne kadar hiç ihraç edilmemiş olan domatesten memlekete döviz kazandırmak. Arazinin alınmasıyla Vehbi Koç'un 1950'li yılların başından itibaren hayal ettiği konserve fabrikası için harekete geçilmiş oldu. Bir yıl içinde fabrikanın inşaatı bitti, çiftçilerle o yılın mahsulü için kontratlar imzalandı ve 1968'in Eylül ayında Tat Konserve üretime başladı. Hayal büyüktü. Dönemin Türkiye'si için önemliydi. Zorlu ve meşakkatli bir yolculuk onları bekliyordu. Ama çiftçilerden ziraat mühendisleri ve ziraat teknikerlerine, fabrika işçilerinden yöneticilere, Tat'ın her kademesinde çalışanların bu hayale inanması ve ortak olmasıyla, verilen emeğin mükafatları alındı. 50 yıl su gibi geçti. Başarının ardında Vehbi Koç'un inşa ettiği sözleşmeli domates tarımının önemli bir rolü olduğunu belirten Tat Genel Müdürü Arzu Aslan Kesimer ile Aliye'nin, Kadir'in, Ahmet'in Tat'ını ve Tat Gıda'nın hedeflerini konuştuk.

Tat Gıda'nın 50 yıllık tarihinde dönüm noktalarını anlatabilir misiniz?

Tat'ın serüveni 1967 yılında başladı. Vehbi Koç'un 1950'li yılların başından itibaren hayal ettiği ve kurmak için çalıştığı Tat Konserve, 1967 yılında kuruldu. 1980'li yıllar Tat için atılım yılları oldu. Fabrikaların üretim kapasiteleri, en yeni teknolojiye sahip makinelerin eklenmesiyle artırıldı. İç ve dış piyasadaki satışlarda istikrarlı büyüme devam etti. 1983 yılında Tat Konserve, dünyanın lider domates ürünleri markalarından ve Japonya'nın en köklü şirketlerinden Kagome'yle ticari sözleşme imzalayarak Kagome-Tat Projesi'ni başlattı. 1999'dan beri domates ve mamullerini üreten Kagome'yle işbirliğimiz yaklaşık 36 yıldır devam ediyor. 1987'de Tat Ketçap kullanımı kolay, ekonomik, kırılmaz plastik şişelerde satılmaya başladı. Reklamı, dönemin en akılda kalan sloganı "Dök dök ye" ile popüler kültürümüze kazındı. Tat Ketçap Türkiye'nin en sevilen ve en sıcak markalarından birisi oldu. O yıllarda ayda 60 ton

seviyelerinde satılan ketçap bugün ayda 1000 ton seviyelerine çıktı. Hızlı adımların atıldığı 1990'lı yıllarda Tat dünyanın en büyük salça şirketlerinden biri haline geldi. 2000'li yıllara geldiğimizde ise Tat yenilikleriyle öncü, yurtdışında 40'tan fazla ülkeye ürünlerini ihraç ediyordu.

Tat sektörde nasıl bir konuma sahip?

Tat içinde bulunduğu tüm ana kategorilerde pazar lideri konumunda. Sadece pazar lideri değil, ürün bilgisi açısından da lider bir marka. Tat'ın gerek ürün ve ambalajlarda yaptığı yenilikler, sektör tarafından takip ediliyor ve örnek teşkil ediyor.

Tat'ın kuruluşunun 50'nci yılı olması vesilesiyle çalışılan özel ürünleri ve Tat çatısında altındaki ürün kategorilerinde son dönemde yapılan yatırımların yönünü anlatabilir misiniz?

Kurucumuzdan aldığımız ilhamla 50 yıldır tutkuyla domates işliyoruz. Bunu yaparken en büyük desteği, Türkiye'nin en kaliteli domateslerini

bizim için yetiştiren çiftçilerimizden alıyoruz. Geçen 50 yılda hem domates ürünlerinde hem de sebze ve hazır yemek kategorilerimizde tüketicilerimize pek çok yeniliği sunduk. 50'nci yılımıza özel olarak dört yeni ürünümüzü 2017 başından itibaren tüketicilerimizin beğenisine sunduk: Azatlı yöresi biberlerinden üretilen özel biber salçamız, Karacabey yöresi domateslerinden üretilen özel domates salçamız, minik doğranmış domatesimiz ve yüksek likopenli domates salçamız. Yine bu yıl sos kategorisindeki ürün portföyümüzü genişletmek ve tüketicilerimizin sofralarına lezzet katmak amacıyla beş yeni sos çeşidimizin lansmanını yaptık: Barbekü sos, ranch sos, kebab sos, peri peri sos, mango-curry sos'tan oluşan lezzetlendirici soslar serimiz raflarda yer aldıkça pazar payımızı da artırarak liderliğimizi güçlendireceğiz. Tat'ın 50'nci yılı kapsamında yapılacak iletişim çalışmalarının temelinde de çiftçilerimiz bulunuyor. Cam salça ambalajlarında çiftçilerimizin görselleri ve hikâyeleri yer alacak.

"50 yıl evvel Tat ile başladık ekime" KADİR KIRICI

"Eski toprak sayılırız buralarda. Dile kolay, 50 yıl evvel Tat ile başladık ekime. Onca yılın bana öğrettiği bir şey var: Bu işin garantisi yok. Her güneş doğuşunda çiftçilik yeniden başlar. Her sabah başka bir sürprize uyanırsın. Yataktan kalkınca ilk iş havaya bakarsın, iyi mi kötü mü? Sabah gidersen, domates havasını, toprağını sevmiş mi, ona bakarsın. Büyüdüğünü gözlerinle görürsün. Bir elini sürersin, mis gibi kokar. Her gün onun başına gitmedik mi içimiz rahat etmez. Her sırayı tek tek gezmeden olmaz. O yüzden bütün dikkatimizi veririz mahsulü yetiştirirken. İnanın evlatlarımızla ilgilenmedik onlarla ilgilendiğimiz kadar. En çok da neyi severim biliyor musun? Bir sabah gidersen tarlaya. İlk kızzaran domatesi görürsün. İçi içine sığmaz insanın. Yüzde bir gülümseme... Hemen onu yiyenin gelir ama kıyamazsın. Sonra teker teker bütün tarla kıpkırmızı olur. Sen de verdiğin emeklerin karşılığını alırsın. Artık bizim oğlana bırakıyorum yavaş yavaş. Gerçi yine uzak kalamam domateslerden. Her sezona başlarken tarlam bir oğluma bir de Tat'a emanet. Bundan sonra da böyle devam edecek."

Bu çiftçilerimizi 1000 sözleşmeli çiftçimizin arasından birebir yaptığımız görüşmelerin ardından seçtik. Bizim için çok keyifli bir çalışma oldu. Çiftçilerimiz Tat'la olan hikâyelerini, geçmişlerini, sevinçlerini bizimle paylaştılar. Hikâyelerini o kadar sevdik ve benimsedik ki TV ve dijital iletişim kampanyamızda bu çiftçilerimize yer vereceğiz. İçlerinde benim en çok etkilendiğim hikâye Aliye Teyze'ninki. Aliye Teyze, bizim ilk kadın çiftçimiz... Tat kurulduğunda 13 yaşındaymış, o gün bugündür özenle domates ekıyor, yetiştiriyor.

Yeni ürünlere, gıdanın farklı alanlarına yatırımlar yapılması planlanıyor mu?

Tat çok güçlü bir marka, yaptığımız araştırmalarda görüyoruz ki tüketici Tat markasını gördüğü tüm ürünlere büyük bir güven ve satın alma isteği duyuyor. Bu anlamda biz de Tat için hem marka esnetme hem de yepyeni kategori seçeneklerini sürekli değerlendiriyoruz. Markamızın stratejik önceliklerine uygun kategorileri önceliklendirmeye devam edeceğiz.

Ar-Ge çalışmalarının şirket içinde önemi nedir?

Ar-Ge tüm sektörlerde olduğu gibi gıda sektörü için de oldukça kritik. Tat Ar-Ge Merkezi Eylül ayından itibaren Mustafakemalpaşa işletmemizde faaliyete geçiyor.

Tat, Mustafakemalpaşa bölgesi için ne ifade ediyor? Bölge halkıyla hangi platformlarda bir araya geliniyor?

Tat Konserve Fabrikası kurulduğunda bölgede sadece tütün tarımı yapılıyordu. Çiftçilerle yapılan çalışmalar sonucunda daha önceleri bahçesine üç, beş kök domates eken Mustafakemalpaşalılar, 10 dönüm, 20 dönüm domates ekmeye başladılar. Çiftçiye uygun fide, gübre ve ilaç desteği veren Tat Konserve'nin mühendis ve teknikerlerden oluşan uzman ziraat ekibinin özverili çalışmaları ve desteğiyle bölgede bilinçli domates tarımı başladı. En uygun domates türü tespit edilerek yetiştirme metotları çiftçilere öğretildi ve salça üretimi için gerekli en kaliteli domates, fabrika çevresindeki köylerden sağlanmaya başladı. Bugün ana işletmelerimizin bulunduğu Güney Marmara ve Ege bölgesi, Türkiye sanayi domatesinin yüzde 90'ını karşılıyor. Tat, kuruluşuyla birlikte Türkiye'de sanayi domatesinin gelişimine öncülük etti, Türk çiftçisine iş olanağı yarattı. Üç ana işletmenin

Vehbi Koç, Türkiye'nin kalkınma tarihinde bir mihenk taşı olan Tat Konserve Fabrikası'nın açılışının ardından Mustafakemalpaşa'daki çiftçileri ziyaret ediyor.

bulunduğu bölgelerde Tat markası sadece fabrikada çalışan işçilerimiz için değil, onların aileleri için de çok şey ifade ediyor. Fabrikamızda ağırlığı bölgedeki kadınlardan oluşan sezonluk işçilerimiz oluyor. Kadınlar yazları çalışarak çocuklarının okul parasını çıkarıyor, genç kızlar çeyiz hazırlıyor, gelecekleri için para biriktiriyor. Ana fabrikamızın bulunduğu Mustafakemalpaşa ilçesinde bugün 22 bin emekli yaşıyor; bu emeklilerin 17 bini ana fabrikamızdan emekli olmuş. Öyle ki ana işletmemizin bulunduğu beldenin ismi Kavaklı iken Tatkavaklı olarak değiştirildi. Tatkavaklı'nın ana geçim kaynağı bölge halkının "kırmızı altın" dediği domates... Bizler için domates sezonu çok kıymetli. Mayıs'tan Ekim ayı sonuna kadar günde üç vardiya 24 saat boyunca üretim yapıyoruz. Fabrikamızdaki işçi, tarladaki çiftçi, mühendisimiz gece gündüz demeden en iyi domatesle en iyi kalitede ürünü yapıyoruz. Günün sonunda çok yoruluyoruz. Büyük zorluklara göğüs geriyoruz, ama çok keyifli geçen domates hasadını kutlamak amacıyla bölge halkıyla beraber Tat Domates Şenliğini bir karnaval havasında kutluyoruz. Bu etkinliğimize on binlerce kişi katılıyor.

Tat'ın sözleşmeli çiftçilerle başlattığı 'İyi Tarım Uygulamaları' sürecini anlatabilir misiniz?
İyi tarım uygulamaları kontrollü bir tarımı ifade

ediyor. İyi tarım uygulamalarıyla yetiştirilen ürünlerin izlenebilirlik bilgileri tarlaya kadar takip edilebiliyor. Ne zaman, ne kadar miktarlarda zirai gübre, ilaç uygulaması yapıldığı kayıt

"Fabrikaya ilk domatesi ben verdim" ALİYE YAĞCI

"Dedelerimden beri domates ekeriz. Tat buraya 50 yıl önce geldi. Tat fabrikasına da ilk domatesi ben verdim. Her domates ekimizde, sabahları biraz daha erken kalkarım. Önce hayvanlara bakarım, sonra hemen kahvaltı yapıp işçilerle beraber tarlaya gideriz. Alışkanlık işte... Nasıl her anne çocuğu okula aç aç gitmesin diye uykusunu feda ediyorsa, bu da öyle bir şey. Aynı torunum, çocuklarım gibi tek tek bakıyoruz, suluyoruz, ekiyoruz, kazıyoruz. Domates dediğin nazlıdır yani. Hemen kara oluyor, yaprağında kara çıkıyor. Hemen ne gerekiyorsa yapıyoruz tabii. Bizi aşan bir durum olunca da Tat'ı arıyorum. Sağ olsun hemen ilgileniyorlar. Ne de olsa bizim domateslerimiz Tat'a emanet, onlar da bize emanet. 50 yıldır böyle..."

Tat'ın tüketiciyle iletişimde reklamların yeri her zaman ayrı bir öneme sahip oldu. Tat Ketçap'ın "Dök Dök Ye" kampanyasının sloganı bugün hâlâ etkisini sürdürüyor.

altına alınıyor. Bu sayede gereksiz kullanımların önüne geçilerek zirai ilaç ve gübre kalıntı riski azaltılıyor ve kontrol altına alınabiliyor. Çiftçilerimizle iyi tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması için çalışmalara başladık. Bu amaçla bünyemizdeki ziraat mühendislerimizi,

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Türk Standartları Enstitüsü'nün ortaklaşa düzenlediği 'İyi Tarım Uygulamaları İç Kontrolör Sertifikası' eğitimine gönderdik. Ayrıca 85 dekarlık deneme tarlamızda çiftçilerimize önderlik yapmak için domatesleri 'İyi Tarım Uygulamaları' sertifikasıyla yetiştirmek için çalışmalara başladık. Şu anda sözleşmeli çiftçilerimize İyi Tarım Uygulamaları konusunda hem üretim hem de sertifikasyon danışmanlığı veriyoruz. Hedefimiz tüm sözleşmeli çiftçilerimizi İyi Tarım Uygulaması ile sertifikalandırmak. Tat deneme tarlalarında doğru tarım teknikleri kullanılarak hem verim artışı hedefliyoruz hem de değişik domates çeşitlerinin bölge adaptasyonlarını test ediyoruz. Buradan elde edilecek verileri çiftçilerle paylaşarak domates tarımında verim artışı hedefliyoruz. Proje için oluşturulan 105 dekardan oluşan domates tarlasında yapılan verimlilik hesapları da projenin somut en önemli çıktılarından biri olacak. Eğitimlerin sonunda toplanan tüm veriler dijital ortama aktarılmaya başlandı ve Türkiye'deki üreticilerin tamamının bu bilgilerden faydalanacağı bir eğitim platformu haline getirilecek..

Verilen zirai eğitimlerden ziraat mühendislerinin dijital veri toplama uygulamalarına, bu çok yönlü projeyle verimde ve hasat kalitesinde, çiftçilerin ve ailelerinin yaşam standartların nasıl ilerlemeler kaydedildi?

Çiftçilerle iletişiminizi arttırmaya ve çiftçilerin tarımsal üretime dair bilinçlerini geliştirmeye yönelik bir mobil uygulama geliştirdik: “Lider Çiftçi”. Bu uygulama kapsamında, çiftçiler modern tarımsal faaliyetler konusunda eğitim alabiliyor, her türlü sorunları için 7/24 ziraat mühendislerimize ulaşabiliyor, sorunlarına çare bulabiliyorlar. Ayrıca sözleşmeli tarlalarımızı takip edebileceğimiz başka bir mobil uygulamayı da ziraat mühendislerimizin hizmetine sunduk. Ziraat mühendislerimiz, tarım verimlerini bu uygulama aracılığıyla toplayarak daha yüksek verim ve kalite için çiftçilerimize destek olabilecekler.

Tat çatısı altında gelecek için hedefleriniz neler?
Kurucumuz rahmetli Vehbi Koç'tan aldığımız ilhamla en büyük hayalimiz Tat'ı yurtiçinde mega bir kıda markası haline getirmek. ■

tat

50 YILDIR BİTMEYEN DOMATES TUTKUSU

Domateslere
çocuğun gibi bakarsan
o domatesler de yıllarca
çocuklarına bakar.

50 Yıllık Tat Çiftçisi Aliye Yağcı

VEHBİ KOÇ ACİL TIP MERKEZİ SAĞLIK SEKTÖRÜNDE İLKELİ İŞBİRLİĞİ

ACİL SAĞLIK HİZMETİNDE KALİTENİN ÖNEMİ, BAŞA GELİNCE ANLAŞILANLARDAN. SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ HAYDARPAŞA NUMUNE EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ BAŞHEKİMİ DOÇ. DR. HASAN KAYABAŞI'YLA, VEHBİ KOÇ VAKFI DESTEĞİYLE 32 YILDIR HİZMET VEREN VEHBİ KOÇ ACİL TIP MERKEZİ'NİN MİSYONUNU VE HASTANENİN GELECEK DÖNEM PROJELERİNİ KONUŞTUK.

BİRAY ANIL BİRER

FOTOĞRAF: HÜSEYİN SERDAR ÖNGEN

Vehbi Koç Acil Tıp Merkezi, 1985 yılında Vehbi Koç Vakfı'nın desteğiyle zamanın Haydarpaşa Numune'si, bugünkü adıyla Sağlık Bilimleri Üniversitesi Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi bünyesinde kuruldu. Dünyanın en hareketli ve acil sağlık hizmetine yoğun şekilde ihtiyaç duyan kentlerinden birinde sunduğu kaliteli hizmetle dikkat çeken merkez, bugün sağlık sektöründe doldurulmaz bir yere sahip. Geçen sene tamamen yenilenen merkezi ve Türkiye'nin bu en köklü ve ilklere imza atmış devlet hastanesinin potansiyellerini, Van'dan Ağrı'ya, Diyarbakır'dan İstanbul'a uzanan meslek hayatında edindiği tecrübelerin ardından 2017'nin başında hastaneye başhekim olan Doç. Dr. Hasan Kayabaşı'yla değerlendirdik.

Bize 19 yıllık meslek hayatınızın sizin için en önemli satır başlarını anlatabilir misiniz?

Hayatımın ilk dönüm noktası, 1983'te ailece İstanbul'a gelişimiz. Kadıköy Ziverbey'e yerleşmiştik. Dolayısıyla hastaneyi de içine alan

bölgenin benim için manevi değeri var. Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin başhekimliği bana önerildiğinde kabul etme sebeplerimden biri de buydu. Çok yer dolaştığım ve çok şey gördüğüm bir meslek hayatım oldu. Dolayısıyla her alandaki açığı, eksikliği ve ihtiyacı görerek bir şeyler yapmayı hedefliyorum.

Haydarpaşa Numune Hastanesi bünyesinde Vehbi Koç'un özel ilgisiyle 1985 yılında kurulan Vehbi Koç Acil Tıp Merkezi'nin açılma süreci nasıl gerçekleşmiş?

Merkez, 32 yıl önce Vehbi Koç'un isteğiyle Vehbi Koç Vakfı tarafından "Trafik Kazaları ve Birinci Basamak Tedavi Hizmetleri Polikliniği" olarak yaptırıldı. Vehbi Koç 1980'li yıllarda trafik kazalarıyla ilgili yapılan bir araştırmanın çarpıcı sonuçlarından çok etkilenerek bu polikliniği yaptırmaya karar vermiş. Arada yapılan tadilatlarla rağmen 17 yıl sonra çok yıpranan bina, 2001'de vakfın Sağlık Bakanlığı ile imzaladığı protokolle 3 milyon dolar harcanarak yeniden yapıldı.

"MERKEZİN İKİ DEFA YENİLENMESİ, VEHBI KOÇ VAKFI'NIN KONUYA GÖSTERDİĞİ ÖNEMİ ORTAYA KOYUYOR. BUNUN İÇİN ÇOK MÜTEŞEKKİRİZ. TÜRKİYE'DE DİĞER VAKIFLAR DA EĞİTİM VE SAĞLIK KONUSUNDA BENZER ÇALIŞMALARA DEVAM ETMELİ."

Vehbi Koç Acil Tıp Merkezi, kurulduğu yıldan bu yana nasıl bir ihtiyaca cevap veriyor?

Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi Vehbi Koç Acil Tıp Merkezi, ihtiyacı görüp onu karşılamak üzere kurgulanan bir destek, bir yatırım. Vehbi Koç Acil Tıp Merkezi, ilk olarak Vehbi Koç Vakfı tarafından üç katlı bir bina olarak yaptırılmış ve 1985 yılında hizmete alınmış. Ancak 1999 depreminden sonra yapılan teknik değerlendirme sonucu bina yıkılıp yeniden yapılarak daha güvenli hale getirilmiş. 2016 yılında tamamen yenilenen Acil Tıp Kliniği 11 yıldır şu anda Vehbi Koç Vakfı tarafından düzenlenmiş olan acil servis binamızda hizmet

veriyor. Türkiye'deki tüm hastaneler içinde alansal ve personel olarak en iyi organize olan acil servislerden biri. Ülkemizin alanında en saygın kliniklerinden birisi olarak kabul ediliyor. 24 saat boyunca hizmet veren bu klinik aynı zamanda bir eğitim ve araştırma merkezi. Vehbi Koç Acil Tıp Merkezi'nde İstanbul'daki en iyi acil servis hizmetlerinden birini sunuyoruz. Acil servise gelen hastaların çoğu gerçekten acil. Yoğun bakım ünitesi ve palyatif bakım gibi çok ihtiyaç duyulan ünitemiz de o binada. Çok ciddi ve yüksek riskli vakaların nakillerinin yapıldığı transplantasyon ünitesi de aynı binada. Çok güzel bir konferans salonumuz var; bilimsel etkinlikler ve konferanslar düzenliyoruz. Alt katta da dört ameliyat odasına sahip, 24 saat hizmet veren, organ naklinden beyin cerrahisine kadar büyük ameliyathanelerle başarıyla gerçekleştirildiği ameliyathanesi var binanın. Kısacası, bir hastanenin acil servisinde ihtiyacını olabilecek her şeyi tek binada götürmeye çalışıyoruz. 15 Temmuz darbe girişiminde yaralanan 160'tan fazla kişiye hastanemizin acil servisinde müdahale ettik. Aynı şekilde Beşiktaş'ta gerçekleşen bombalı saldırıdan sonra yedi polis, Reina'daki saldırıda yaralanan üç yabancı misafir de yine acil

servisimize getirildi. Tek başına bu örnekler bile Vehbi Koç Acil Tıp Merkezi'nin nasıl bir ihtiyaca cevap verdiğini gösteriyor.

Vehbi Koç Acil Tıp Merkezi'nin Vehbi Koç Vakfı desteğiyle 2002 ve 2016 yıllarında geçirdiği yenilenme çalışmalarının ardından bugün müdahale kapasitesi, kadrosu ve teknolojik donanımı hakkında bilgi verebilir misiniz?

Merkezin iki defa yenilenmesi, Vehbi Koç Vakfı'nın bu konuya gösterdiği önemi ortaya koyuyor. Bunlar azımsanmayacak, göz ardı edilmeyecek şeyler. Bunlar için teşekkür ediyoruz vakfa. Türkiye'de diğer vakıfların da eğitim ve sağlık konusunda bunun gibi çalışmaları devam etmeli. Koç Vakfı sadece binayı ve içindeki teçhizatı sağlayıp gerisiyle ilgilenmeyen bir vakıf değil; bu işi nasıl yapacağını biliyor, takip ediyor. Acil biriminin hastanemize kattığı çok şey var. Hele bizim gibi binaları eskikip yetersiz hale gelerek mevcut talebi karşılamakta zorlanan kurumlarda bu tür destekler çok önemli. İstanbul'un en büyük ve modern kamu acil servislerinden biri olan Vehbi Koç Acil Tıp Merkezi, 1500 metrekaarelik bir kapalı alana sahip. Bünyesinde hasta kabul ve bekleme alanları, triyaj ve izolasyon odaları, resüsitasyon alanı, küçük cerrahi müdahale odası, alçı odası, radyolojik görüntüleme alanı, idari çalışma alanları ve 27 yataklı bir gözlem ünitesi bulunuyor. Merkezin yanında KBRN dekontaminasyon ünitesi mevcut. Radyolojik destek görüntüleme ünitesi de yeni dijital röntgen ve BT cihazlarıyla donatıldı.

Türkiye'de alansal ve personel olarak en iyi organize olan acil servislerden biri olan Vehbi Koç Acil Tıp Merkezi'yle karşılaştırıldığında sizce Türkiye'deki diğer hastanelerin acil servis yapılanmalarında ne gibi yatırımların yapılması gerekiyor?

Günümüzde kentleşme düzeyinin yükselmesi, ekonomik hayatın sürekliliği ve insanların daha hareketli bir yaşam tarzını tercih etmesi gibi nedenlerle 7/24 bir eylemlilik hali mevcut. Dolayısıyla 7/24 hizmet veren acil servislere daha fazla ihtiyaç duyuluyor. Öte yandan, acil servislerde fiziki konum, altyapı ve ulaşım şartları bakımından olması gereken bazı asgari standartlar var. Bu nedenle acil servisler planlanırken acil hasta kapasitesi, acil vakaların özelliği ve vakanın branşlara göre ağırlıklı oranı, fiziki

şartları, bulundurduğu malzeme, tıbbi teknolojik donanım ve personelin niteliği, hizmet verdiği bölgenin özellikleri, bulunduğu konum, ulaşım ve bünyesinde faaliyet gösterdiği sağlık tesisinin statüsü gibi ölçütleri iyi belirlenmeli ve buna göre yapılandırılmalı. Aynı alanda birden fazla binada hizmet veren hastanelerde, ameliyathane, yoğun bakım, laboratuvar ve görüntüleme birimleri ile acil servis arasındaki hasta nakli kapalı ortamda yapılmalı; acil servislerde yapılan her türlü tıbbi işlem sırasında hasta mahremiyetine, tıbbi etik kurallara ve hasta hakları ilkelerine özen gösterilmeli. Çalışacak personel titizlikle seçilmeli, acil servise başvuran vakaların mümkünse acil tıp uzmanlarının denetim ve sorumluluğunda değerlendirilmesi sağlanmalı. 112 Acil Sağlık Hizmetleri ile etkin bir koordinasyon sağlanması ve bu birimlerde yürütülecek nöbet hizmetlerine ilişkin uygulama usul ve esaslarının doğru şekilde planlanması şart.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi, kapasite ve bölümleri açısından İstanbul'da nasıl bir misyona sahip?

Bir kurumu tanımak için öncelikle tarihine bakmak gerektiğini düşünüyorum. Haydarpaşa Numune Hastanesi, Osmanlı sultanlarından II. Abdülhamid zamanında, Türkiye'nin ilk tıp fakültesi Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'nin eğitim klinikleri olarak inşa ediliyor önce. 6 Kasım 1903 tarihinde de hizmete giriyor. Hastane binası 1903'ten 1908'e kadar askeri tıbbiye, 1908'den 1933'e kadar da İstanbul Tıp Fakültesi olarak işlev gördükten sonra 1934 yılında tıp fakültesi kısmı Eğitim Bakanlığı'na, hastane kısmı da Sağlık Bakanlığı'na devrediliyor. Bir süre onarım geçirdikten sonra 1936'da Haydarpaşa Numune Hastanesi ismi ve 225 yatağıyla faaliyete giriyor. Geçmişten bugüne, söz konusu süreçte hem Osmanlı hem de cumhuriyet dönemlerinde zamanının ihtiyaç ve beklentilerine uygun şekilde çalışmış hastanemiz. Türkiye'nin ilk reanimasyon kliniği 1959 yılında hastanemizde kuruluyor; 1964 yılında 30 yatak kapasitesiyle döneminin en büyük yoğun bakım ünitesine sahip oluyor. Türkiye'de ilk mide rezeksiyonu hastanemizde yapılıyor; ilk diplomalı plastik ve rekonstrüktif cerrahi uzmanı bu hastanede yetişiyor, 1968 yılında ilk silikon meme protezi hastanemizde gerçekleşiyor; 1991 yılında (kadavradan) böbrek nakliyle kamuda

Vehbi Koç Acil Tıp Merkezi küçük cerrahi müdahale odaları, radyolojik görüntüleme alanı, 27 yataklı gözlem ünitesi gibi pek çok bölümle hizmet veriyor.

yapılan ilk böbrek transplantasyonu ameliyatı yine hastanemizde uygulanıyor. Dolayısıyla geçmişimiz ilklerle dolu. Misyonumuz, dünyadaki bilimsel ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda, kaliteli, etkili ve güvenilir bir sağlık hizmeti vermek. Yine misyonumuz, kendilerini mesleklerine adanmış, üstün nitelikli, en üst düzeyde teknoloji kullanan, insana değer veren hekimler ve sağlık uzmanları yetiştirmek. Bu doğrultuda kazandığımız yeni bir özellik daha bu misyonumuza güçlü bir destek daha sağladı. Hastanemiz, Sağlık temalı olarak kurulan ilk ve tek devlet üniversitesi Sağlık Bilimleri Üniversitesi'ne bağlanarak üniversite hastanesi niteliğine kavuştu. Her iki kurumun birbirine olan tarihi ve fiziki yakınlığını da düşünürseniz bu işbirliğinin özellikle akademik çalışmalarda hastanemiz adına güçlü bir pozitif etki sağlayacağı aşikâr.

Bir devlet hastanesi bünyesinde özel bir vakfın desteğiyle ortaya konan bu tür başarılı uygulamalar sizce sağlık sektöründe benzer yorumlara örnek olabilir mi? Bu model diğer kent ve hastanelerde denenebilir mi?

Şu anda ülkemizde şehir hastaneleri kamu-özel ortaklığı modeliyle yapılıyor. Bu sistemde, Sağlık Bakanlığı'nın yaptığı planlama sonucunda ihale edilen iş, özel sektör finansmanı ile gerçekleştiriliyor; ardından devlet yapımı gerçekleştiren özel firmaya 25 yıla kadar bir

"GÜNÜMÜZDE KENTLEŞME DÜZEYİNİN YÜKSELMESİ, EKONOMİK HAYATIN SÜREKLİLİĞİ NEDENİYLE 7/24 HİZMET VEREN ACİL SERVİSLERE DAHA FAZLA İHTİYAÇ DUYULUYOR."

süreyle kira ödüyor. Bu süre sona erdiğinde firma projedeki hak ve sorumluluğunu tamamlayarak çekiliyor. Sizin sorunuz ise daha üst düzey bilinç ve sorumluluk gerektiren, çok daha sofistike bir modelle ilgili aslında. Özünde ticari bir kaygı taşımayan bir vakıf desteğinden bahsediyoruz. Hastanemizin Vehbi Koç Vakfı'yla birlikte gerçekleştirdiği özgün işbirliği modeli buna güzel bir örnek teşkil ediyor. Söz konusu toplumsal fayda ortaklığı daha da geliştirilebilir ve yaygınlaştırılabilirse ülkemiz ve toplumumuz için çok faydalı bir model oluşturur. Sağlık Bakanlığı koordinatörlüğünde yapılması kaydıyla bu modelin diğer kent ve hastanelerde memnuniyetle denenebileceği ve olumlu sonuçlar doğuracağı kanısındayım.

Vehbi Koç Acil Tıp Merkezi'nde yakın gelecekte ne tür çalışmalar yapmayı düşünüyorsunuz? Projelerinizden bahseder misiniz?

Merkezdeki hizmet birimlerinin daha etkin ve verimli şekilde çalışmalarını için her türlü yönetsel

destek verilmeye devam edilecek. Acil servisimizin iş akış süreçlerinde yeniden yapılanma ve iyileştirme sağlanacak. Eksi ikinci kata ikinci bir MR cihazı konulması için fizibilite çalışmaları halen devam ediyor. Ayrıca konferans salonu zemin döşemesi ve ses sistemi ıslah edilecek. Hastaneler çeşitli uzmanlık ve meslek gruplarının aynı amaca yönelik birlikte çalıştıkları tedavi kurumları. Eğitim ve araştırma da hastanelerin aynı derecede önemli görev ve sorumlulukları arasında. İdeal olan, bu üç fonksiyonun her aşamada işbirliği ve uyum içinde olması. Vehbi Koç Acil Tıp Merkezi'ne yönelik çalışmalarımız bu doğrultuda devam edecek.

Başhekimliğiniz süresince SBÜ Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi bünyesindeki klinik ve bölümlerde gerçekleştirmek istediğiniz ne gibi hedeflerinizi var?

Hastanemizde göreve başlar başlamaz tüm birimlerimizi sıradan bir hasta gibi dolaşarak gözlem yaptım. Ekibimle çalışmalara başladığımda hastanenin imkânlarını SWOT analizi yaparak değerlendirdim. Güçlü ve zayıf yönlerimizi tespit etmeye çalıştım. Stratejik olarak kısa vadede güçlü yönlerimizi daha da güçlendirmeye odaklandım. Köklü tarihi, kurumsal kültürünün zenginliği, her düzeyde nitelikli insan kaynaklarına sahip olması, ulaşım yollarının kavşağındaki konumu, il ve ilçe merkezleriyle kentsel dönüşüm alanlarına yakınlığı, Sağlık Bilimleri Üniversitesi'ne bağlı olması, üstün tıbbi teknolojik cihaz parkı, marka değeri ve kamu gücüne haiz olması hastanemizin güçlü yönleri. Hastanemiz merkez kampüsü, 83 yataklı Validebağ ek tesisi ve Yeldeğirmeni semt polikliniğinden oluşuyor. Merkez kampüsünde dokuz bina ve üç müstemilat bulunuyor. Hastanemizin en yeni binası yedi yıllık. Tıbbiye, Sadık Eratik Göz Kliniği ve Vehbi Koç Acil Tıp Merkezi dışındaki binalarımız ekonomik ömürlerini tamamladı. Tarihi taş binada tadilat gerekiyor. Dahiliye binamız için yıkım kararı verildi. Dolayısıyla zayıf yönlerimizi, binalarımızın dağınık yapısıyla nitelik ve niceliksel durumu oluşturuyor. Yakın gelecekte hasta beklentilerine üst düzeyde cevap verecek modern hastane binalarında hizmet sunabilmek en büyük hedefimiz. Çünkü bu konu Sağlık Bakanlığı'nın gündemine alındı. Hudut ve Sahiller Genel Müdürlüğü'nün desteği ve katkılarıyla iki adet linak cihazı bulunan Haydarpaşa Numune Radyasyon Onkolojisi Merkezi'ni hizmete açtık. Hasta Hakları birimimize

gelen şikayetler değerlendirilerek gruplandırıldı. Çalışanlarımızın görüş ve önerileri değerlendirildi. Düzeltici ve önleyici faaliyetler planlanarak yürürlüğe sokuldu. Poliklinik hizmetlerinin sayısını ve niteliğini arttırmak için tedbirler alındı. Alınan tedbirler sonucunda poliklinik hizmetlerinden duyulan memnuniyet oranı birkaç ay içinde giderek yükselerek yüzde 90'ların üzerine çıktı. Validebağ ek tesisinde tıbbi ve tehlikeli atık deposu satın alındı. Hastanemizin cerrahi kliniklerinin ihtiyaç duyduğu yeni el aletleri satın alınıyor. Stratejik yönetim geleceğin bir defalığına planlanması değil, organizasyonun değişen dünyayla birlikte amaç ve hedeflerini yenilemesidir. Sağlık Bakanlığı'na bağlı bir eğitim ve araştırma hastanesi olan kurumumuz, yine Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenerek uygulamaya konulan plan, strateji ve hedefler doğrultusunda kendine düşen görevi artan bir ivmeyle sürdürmeye devam edecek. ■

VEHBI KOÇ ACIL TIP MERKEZİ'NDEKİ MUAYENE ALANLARI VE ANLAMLARI

Hastalar merkeze başvurduğu zaman ilk olarak şikayetlerine göre yönlendirildikleri triyaj alanına geliyor ve renkleri takip ederek muayene olacakları alanları rahatça tespit edebiliyor.

Kırmızı alan: Aynı anda 24 hastanın monitorize olarak takip edilebildiği bu kısım, kurşun kaplamalı özel resüssitasyon alanı içeriyor. Ayrıca, kırmızı alanda dört hasta mekanik ventilatörle takip edilebiliyor ve acil hastalara ultrason yapılabiliyor.

İzolasyon Alanı: Negatif basınçlı cam duvarlı oda içeren alanda, aynı anda sekiz hasta takip edilebiliyor.

Sarı alan: Aynı anda altı hastayı takip edebilen poliklinik alanı. İçindeki küçük müdahale odasında, steril şartlarda hızlı müdahaleler gerçekleşiyor.

Yeşil alan: Ayakta gelen hastalara kısa süre içinde, kaliteli hizmeti vermeyi amaçlayan poliklinik alanı.

KBRN: Kimyasal, biyolojik, radyoaktif ve nükleer serpintiler durumunda gerekli dekontaminasyonun yapılmasına yönelik dizayn edilmiş alan.

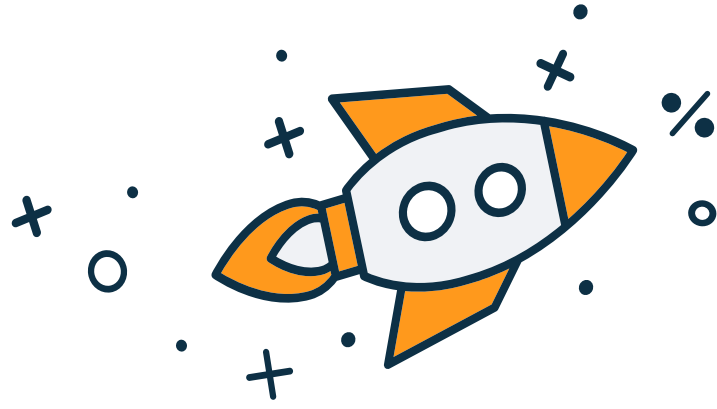
Ortopedi: Acil servis içinde özel müdahale odası olan bölüm.

ÖĞRENMENİN GELECEĞİ

■ BİRAY ANIL BİRER

21'İNCİ YÜZYIL TEKNOLOJİSİ, MEVCUT EĞİTİM VE OKUL MODELLERİNİN YETERSİZLİĞİNİ AÇIĞA ÇIKARDI. E-ÖĞRENME VE GEREK TEKNOLOJİ GEREKSE EĞİTİM DÜNYASINDAKİ VARLIKLARIYLA HAYATIMIZA HIZLI BİR GİRİŞ YAPAN EDTECH, YANİ EĞİTİM TEKNOLOJİSİ KAVRAMLARINI MASAYA YATIRDIK.

Dijital çağda çocukların teknolojik aletleri hızlı ve çevik bir şekilde kullanabilmesine hepimiz en az bir kere şaşırmışızdır. Sürekli gelişen teknoloji, her şeyi olduğu gibi, öğrenme kavramını da etkiliyor. Yenilenen teknoloji kaçınılmaz olarak okul modellerine de etki etti, ancak öncelikli olarak öğrenmenin şeklinden ziyade içeriğin depolanma ve sunulma biçimine odaklanıldı. Günümüzde bunun bir adım ötesine geçiliyor. Zira, bugün okul çağındaki öğrencilerin teknolojiyle ilişkisi, önceki nesillerden epey farklı. Bu noktada, dünyayı etkisi altına alan e-öğrenme ve "edTech" olarak kısaltılan education technology, yani eğitim teknolojisi kavramlarına yakından bakmak gerekiyor.

ÖĞRENMENİN DÜNÜ VE BUGÜNÜ

Hepimizin eğitim hayatımız boyunca deneyimlediği geleneksel okul modeli, 18'inci yüzyılda Prusya'da ortaya çıktı. Derslikler, yaşa göre düzenlenen hiyerarşik sınıflar, standart hale getirilmiş müfredatlar ve sabit zaman çizelgelerinden oluşan eğitim sistemi, şu an dünyadaki 1,5 milyar öğrenci için hâlâ geçerli. Gelgelelim, çoğu öğrenci bu sistem içinde gerçek potansiyeline ulaşamıyor. Yoksul ülkelerde ortaöğrenim çağındaki çocukların sadece dörtte biri matematik, okuma ve bilim bilgisinin temellerini alabiliyor. En zengin İktisadi Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) üyesi ülkelerde bile gençlerin yüzde 30'u söz konusu üç alanda yeterliliğe ulaşamıyor.

İnternet teknolojisinin yükselişe geçmesiyle ön plana çıkan e-öğrenme, bilgi inşa etme ve doğrulama amacıyla kurulan, eş zamanlı veya eş zamanlı olmayan elektronik temelli iletişim olarak tanımlanıyor. Teknolojik temelini de, elbette, internet ve internete bağlı iletişim teknolojileri oluşturuyor. Uzmanlar e-öğrenmenin yavaş ama emin adımlarla önceki eğitim sisteminin yerini almak üzere gereken donanımı elde ettiğine dikkat çekiyor.

21'inci yüzyılda mobil teknolojilerin hızla gelişip

günlük hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olmasıyla birlikte mobil teknolojiler ve uygulamalar da e-öğrenmenin bir parçası haline geldi. Herhangi bir yere bağlı olmadan eğitim içeriğine erişebilme-yi, dinamik olarak üretilen hizmetlerden yararlanmayı ve başkalarıyla iletişimde bulunmayı sağlayan, kullanıcının bireysel olarak gereksinimine anında cevap vererek üretkenliğini ve iş performans verimliliğini artıran mobil öğrenme, öğrenmenin geleceğini adeta kendi kaderiyle birleştirdi. *E-Learning: Strategies for Delivering Knowledge in the Digital Age* (E-Öğrenme: Dijital Çağda Bilgi Aktarımı Stratejileri) kitabının yazarı Marc J. Rosenberg, okullarda mobil öğrenme teknolojilerinin sadece içeriği sunmak için değil, araştırma, analiz ve iletişim aracı olarak da kullanılmaya başlandığını söylüyor.

Türkiye'de çok yaygın olmasa da, dünyada 2000'li yılların başından itibaren geliştirilen ve öncü eğitim kurumlarında etkin bir şekilde kullanılan öğrenme yönetim sistemleri, klasik eğitim anlayışına yeni bir soluk getiriyor. Öğretmenler ders içeriklerini dijital ortamlara aktarıp bu platformlar aracılığıyla öğrencileriyle buluşturuyor. Öğrenciler ilgili içeriklere istedikleri zaman, diledikleri bir yerden rahatlıkla ulaşılıyor, ödevlerini gönderiyor ve geribildirim alıyor. Herhangi bir konuda akranlarıyla tartışmalara katılıp kendi düşüncelerini ifade edebiliyor ve bütün bunların sonucunda öğretmen-öğrenci arasındaki etkileşim yepyeni bir boyut kazanıyor. Videoya çekilen dersler veya ödevler, online yürütülen tartışma ortamları gibi yöntemler, zaman ve mekân sınırlarını ortadan kaldırarak eğitim-öğretim etkinliklerini dört duvar arasından kurtarıp hemen her yaştan, her kesimden insanın erişimine açabiliyor. Bu gelişme, eğitim-öğretim etkinliklerine daha bağımsız, daha demokratik bir nitelik kazandırıyor. Örneğin, 2015-2016 öğrenim yılında İç Anadolu bölgesindeki bir meslek lisesinde yapılan araştırma, mobil öğren-

me ortamının öğrenenlerde derse yönelik olumlu tutum geliştirdiğini, derse katılım motivasyonunu artırdığını ve öğrenen-öğrenen, öğrenen-öğreten iletişimini kolaylaştırdığını ortaya çıkardı.

EDTECH NEDİR?

Bütün bu gelişmelere bağlı olarak, eğitim ve teknoloji her zaman kâra dönüşecek bir ortaklık oluşturmak üzere de el ele verdi. "Eğitim ve teknoloji dünyasının bileşenleri nasıl en iyi hale getirilir?" sorusunun cevabını arayan edTech, yani teknoloji dünyasını eğitime entegre eden kombinasyon, dünyanın her yerinde kabul görüyor. 1971'de okul çocuklarına ABD'nin tarihî öneme sahip göçmen yolu Oregon Trail'i anlatma amacıyla tasarlanan bilgisayar oyunu, eğitimde teknolojinin kullanımına dair atılan ilk adımdı. Kısa süre içinde eğitimle ilgili her sektör, bu tekniğin heyecan verici atmosferinden nasibini aldı ve edTech hızla evrilmeye başladı. Bugün bu alanda kurulan şirketlere milyarlar akıtılıyor. EdTech sektörünün şu anki değerinin 8 milyar dolar olduğu tahmin ediliyor. Global edTech topluluğu EdTechXGlobal, geçen yıl yayınladığı raporda, 2020'de sektöre harcanan paranın 252 milyar dolara ulaşacağını belirtti. Sektör, artan nüfusun temposuna da ayak uydurmak zorunda. 2035 yılında tüm dünyada öğrenci nüfusunun toplam 2,7 milyarı bulması öngörülüyor. Bütün bu veriler, edTech endüstrisinin umut verici bir geleceğinin olduğunun göstergesi.

NELER YAPILIYOR?

Okul öncesi çağıdaki çocuklar için oluşturulan FarFaria (aileler için masal anlatma uygulaması), Tinybop (jeoloji ve anatomi gibi çeşitli konularda çocukların merakını artıran bir uygulama) ve Tinkergarten (açık havada etkinlik ve oyun uygulaması) gibi mobil uygulamalar, söz konusu yaş dönemine yönelik edTech trendinin 'oyunlaştırma' olduğunu gösteriyor. Oyunlaştırma, oyun kurma düşüncesinin ve işleyişinin, oyun içermeyen bağlamlarda da kullanılması anlamına geliyor. Örneğin, bilim oyunları yaratan Legends of Learning şirketinin kurucusu Vadim Polikov "Bazı konular var ki sadece interaktif yollarla öğretilabiliyor" diyor ve ekliyor: "Bir öğretmen olarak bütün gün yer çekiminden bahsedebilirim ama öğrenciler ancak oyun oynayıp onu tecrübe ettiklerinde ne demek olduğunu anlıyor."

Interland oyunundaki ülkelerden Kind Kingdom'da (Nazik Krallık) da negatiflik bulaşıcı ve sanal zorbalıracılığıyla taşınıyor. Oyunda başarılı olmak için öğrenciler zorbalıracıları durdurarak bir dağın zirvesine tırmanıyor ve negatifliğin bulaştığı insanlara pozitiflik aşıyor.

Ortaöğretimde ise oyunlaştırma yerini kişiselleştirmeye bırakıyor. Zira, okul çağı başladığı andan itibaren çocuklar öğrenimlerine dersliklerde devam ediyor. Bu süreçte kişisel yetenekleri ve öğrenme hızları görünür olmamaya başlıyor. ABD'de binlerce okula ve milyonlarca öğrenciye kişiselleş-

tirilebilir, ücretsiz öğrenme aracı ve içeriği sağlayan, kâr amacı gütmeyen CK-12 Vakfı bu konuda yapılan girişimlerden en büyüğü. Vakfın kurucusu Neeru Khosla öğrencilere aşırı bilgi yüklemesi yapmamak için “flexbook”, yani esnek kitap konseptini getirdiklerini, böylece her öğrenciye ihtiyacı kadar içerik sağlandığını söylüyor.

PEKİ YA ÜNİVERSİTELER?

Eğitim ve öğrenme sürecindeki dönüşüm üniversiteleri nasıl etkiliyor? Koç Üniversitesi’nde eğitim teknolojileri alanında çalışan eğitimci Ozan Varlı üniversitelerin geleceğiyle ilgili şunları söylüyor: “Bence yükseköğrenim kurumları önümüzdeki yıllarda bir yol ayrımı yaşayacak. Bazı üniversiteler öğrenme ve öğretme üzerinde yoğunlaşırken, bazılarıysa öğrenme ve öğretme işinin büyük bir kısmını ‘outsourcing’ edip sadece araştırma ve geliştirmeye yönelecek. Çoğu gelişmiş ülkede bu modelin

pilot uygulamaları başladı bile. Adaylar çoğu giriş seviyedeki dersleri sanal platformlarda, MOOC’lar (massive open online courses, yani kitlesel açık çevrimiçi dersler) üzerinden uzaktan alabiliyor ve herhangi bir üniversiteye kayıt yaptırdıklarında bu derslerin kredilerini, kabul edildikleri programda saydırabiliyorlar. Bu dönüşümün üniversitelerin geleceği için çok iyi veya çok kötü sonuçlar doğurabileceğini iddia edenler var. Hepsinin de kendine göre makul argümanları mevcut. Ancak gelişen teknolojiler karşısında yaşanan ve ileride yaşanacak bu tür dönüşümlerin bir gerçeklik olduğu konusunda hemen herkes hemfikir.”

Öğrenmenin geleceğini, kamu kuruluşlarından özel sektöre herkes yakından takip ediyor. Değişen sosyo-kültürel ortama ayak uydurmak, bu aktörlerin birincil görevi. Ancak hızla farklılaşan eğitim süreçlerini anlamak, en çok da ebeveynler için ufuk açıcı bir deneyim olacak gibi görünüyor. ■

2017’NİN EDTECH TRENDLERİ

Akıllı Telefonların Devreye Girmesi

Akıllı telefonların gücünü gözlemleyen edTech eğitimi eğlenceli ve etkili kılmak için onları araç olarak kullanmaya başladı.

Sanal Gerçeklik

Sanal gerçeklik, fiziksel olarak aslında var olmayan nesneleri görerek ve duyarak algılamamızı sağlıyor. Öğrenciler gerçek hayatta deneyimlemesi çok zor veya imkansız durumları, sanal gerçeklik simülasyon uygulamalarıyla kolaylıkla deneyimleyebiliyor.

Yüksek Kalitede İçerik

İçeriğin eğitim dünyasında bir fark yaratabilmesi için ‘okunur’ olması gerekiyor. Bu da kaliteli içeriğin önemini daha net bir şekilde ortaya koyuyor.

Öğrenme Yönetim Sistemleri

Öğrenme yönetim sistemleri, eğitim kurumlarının en geçerli ihtiyaçlarından biri. Bir öğretim yönetim sistemiyle eğitim sürecinde rahatça esneklik sağlayabiliyorsunuz.

“Kendi Cihazınızı Getir” Hareketi

Piyasayı yönlendiren ilginç trendlerden biri. Öğrenciler, öğrenme ve bilgi paylaşımı amacıyla kendi cihazlarını kullandıklarında öğrenme süreci daha da kişiselleşiyor.

MEVCUT SORUNLAR

Dünyanın edTech’ten beklentileri büyük. Ancak eğitim sektörü, teknolojiyle tamamen yer değiştirme riski altında ve uzmanları çözülmesi gereken pek çok sorun bekliyor.

Değişime Olan Direniş

Eğitimde teknoloji, öğretme yöntemleri ve standartlarında değişim gerektiriyor. edTech’in değişime açık takipçileri var ama değişimi kabullenmekte zorlananlar hâlâ çoğunlukta. Bu durum, edTech’in üzerinde çalıştığı en büyük zorluklardan biri.

Mali Sorunlar

edTech’in yaşadığı diğer bir sorun, para yardımlarının yetersizliği. Eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak teknik cihazlar için yeterli parayı bulamayan eğitim kurumları epey fazla.

Daha Fazla Teori, Daha Az Eylem

Teori ve eylem arasındaki orantısız bölünme de diğer bir zorluk. edTech eylem temelli platformlar üzerinden yürüyor; dolayısıyla okullarda teori ve eylem temelli eğitimin dengelenmesi adına çaba gerekiyor.

Çok Fazla Girişim Var

edTech’in büyümesi ve gelişmesi için elini taşın altına koyan yeni işletme ve şirket sayısı aniden arttı. Bu durum kanlı bir rekabet ortamı yaratıyor.

VERİ, HAYATIMIZI DEĞİŞTİRİYOR!

Büyük veri çağı başladı. Bilgisayar bilimcileri, fizikçiler, ekonomi uzmanları, siyaset bilimciler, sosyologlar ve diğer bilim insanları büyük verinin dünyayı görme ve anlama biçimimizi kökten değiştireceğinde hemfikir.

BİRAY ANIL BİRER

İnsanlar tarafından üretilen ve insanların hem nesneler hem de birbirleriyle olan etkileşimlerinden doğan kitlesel miktarda dijital bilgiye 'büyük veri' deniyor. Bu dijital kütle, 21'inci yüzyılın yakıtı, hatta toprağı olarak görülüyor. İki benzetme de yerinde; zira ikisi de verinin dijital çağda dünya ekonomisini nasıl güçlendirip besleyeceğini gösteriyor. Yani veri, geleceğin hem yakıtı hem de her şeyin yetiştiği toprağı. Verinin eli kolu her yere uzanıyor: İnternette yaptığımız aramaların dökümünden para işlemlerine ve sosyal medya etkileşimlerine kadar her yerde bıraktığımız iz, veriyi oluşturuyor. Dahası, en

büyük endüstrilerden en küçük işletmelere kadar ticaretin her aşamasında her türlü aktarımı kaydetmemizi sağlıyor. ABD menşeli piyasa araştırma şirketi IDC, her yıl oluşturulan ve kopyalanan veriden oluşan 'dijital evrenin' 2025'te 180 zetabayta (yani, 180 sayısının arkasına 21 tane sıfır getiriliyor) ulaşacağını söylüyor. Oxford Üniversitesi İnternet Enstitüsü profesörü Viktor Mayer-Schönberger'in *The Economist* dergisinin veri editörü Kenneth Cukier'le birlikte kaleme aldığı ve Türkçeye de kazandırılan kitap *Büyük Veri* (Paloma Yayınları) ise büyük veri analizlerinin dünyayı görme ve anlama biçimimizi kökten

değiştireceğini iddia ediyor. Mayer-Schönberger ve Cukier eserlerinde bu durumu, Gutenberg'in matbaa makinesinin yarattığı etkiyle karşılaştırıyor. Teknoloji kâhinleri 'büyük verinin' sonuçlarına dair pek çok tahminde bulunsa da aslında yeni ekonomi biçimlenirken bilmediğimiz çok şey var. Avustralya hükümetine bağlı data analiz merkezi NSW Dwata Analytics Centre, uzun bir süredir bu konu üzerine çalışıyor. Merkezin CEO'su, veri bilimci Ian Oppermann mevcut durumla ilgili iyimser. "Şirketler, yeni dijital bilgiyi, hedef odaklı ve daha bireysel hizmetler sunmak için kullanıyor. Müşteriyi tanımak

veya şirketin pazar büyüklüğü hakkında bilgi edinmek gibi kâr odaklı davranışlar geliştiriyorlar" diyen Oppermann NSW'deki çalışmalarını ise şöyle özetliyor: "Topladığımız bilgiyle kamu kuruluşlarının hizmet biçimlerini tekrar değerlendirmelerini sağlıyoruz. Onları eskiden beri yerine getirdikleri görevleri, yeni yöntemlerle yapmaya teşvik ediyoruz. Sınırların ötesine bakarak yepyeni biçimler alabilmek önemli."

İYİ VE TEHLİKELİ BİR YER

Gerçekten de büyük veri, hem kâr amaçlı kurumlara hem de kamu kuruluşlarına pek çok avantaj sağlıyor. Öncelikle hataları ve sahteciliği hızlı bir şekilde tespit etmeye imkân tanıyor. Aynı zamanda rekabette önemli bir avantaj kazandırıyor. Gerçek zamanlı analizler sayesinde işletmeler rakiplerinden önce stratejilerini değiştirebiliyor,

daha efektif stratejileri sahaya sürebiliyorlar. Ek olarak 'büyük veri' tüketici davranışları ve satış trendleri açısından da derinlikli bir görüş sağlıyor. Müşteri hizmetlerini yönlendirmeye imkân tanıyor. Diğer yandan, kurumların sadece verilere bakarak karar alma tuzağına düşmemeleri gerekiyor; zira bu sadece tek yönlü bir gözlem anlamına geliyor. Algoritmalara ve verilere körü körüne inanmanın "tehlikeli bir yer" olduğunu söyleyen Oppermann, "Bu, gerçek dünyada o yoldan gitmemeniz gerektiğini gördüğünüz halde körü körüne GPS cihazınızı izlemeye benziyor. Riskin farkında olup sonuçları sorguladığımız sürece, daha iyi kararlar almak adına fayda göreceğimizi düşünüyorum" diyor.

VERİNİN GÜVENLE İLİŞKİSİ

Ancak 'büyük veri' üzerinde uzmanlaşmak insanların çeşitli kaynaklardan gelen veriyi

kullanarak daha iyi kararlar almasına yardımcı olurken öte yandan 'güven' ile ilgili ciddi bir soru işaretini de beraberinde getiriyor. Söz konusu dijital veri olunca, güvenin pek çok öğeyi içeren ve sürekli evrilen bir yolculuk olduğunu söylemek mümkün. Yolculukta ne kadar ilerlediğimizi bankalara bakarak görebiliriz. Bankaların elindeki en temel veri, maaşlarımız. Maaşımız bankaya veri olarak gidiyor; biz onu kağıt parçası olarak çekene kadar da orada veri olarak duruyor. Bu durumla ne bankaların ne de bizim bir sorunumuz var. Bankalar bizim veri ve güven merkezlerimiz. Asıl korkunun ardında, küçük bir azınlığın elinde kitlelere dair çok fazla bilgi olması yatıyor. Amazon, Facebook, Apple gibi büyük veri depoları, tıpkı pek çok finans kuruluşu gibi daha işin başından avantajlı. Bu durum, söz konusu şirketlerin tekelleşeceği korkusunu besliyor. Hükümetlerin buna karşı ağır düzenlemeler getirmesi gerektiği uzun süredir tartışılıyor. Büyük verinin bir diğer dezavantajı ise analiz uzmanlığı gerektirmesi. Böylesine büyük ve devamlı akan veriyi analiz edebilmek, sofistike ve stratejik bir yaklaşım gerektiriyor. Bunu başaramayan şirketler, tamamen yanlış stratejilerle zarar edebiliyor. Ayrıca, pek çok veri analiz ve saklama aracı, kısa sürede eskiyor ve gerçek zamanlı bir çalışma yürütmekte yetersiz kalıyor. Görünen o ki gelecekte dünyanın nasıl bir yere dönüşeceği konusunda kitlesel veriye ve veri analizine çok iş düşüyor. Öte yandan, Yunan mitolojisinde kanatlarının teknik gücüne güvenip kullanım hatasıyla denize çakılan İkarus'un akıbetine düşmemek için tamamen verilere yaslanmamak ve içgüdülerimize güvenmek de mecburi görünüyor. ■

SESSİZ ŞAMPİYONLUK!

Samsun'da düzenlenen İşitme Engelliler Olimpiyatları Deaflympics 2017'de, İşitme Engelliler Futbol Erkek Milli Takımımız olimpiyat şampiyonu oldu. Tüpraş çalışanı milli kaleci Ersin Mert, yaptığı kurtarışlarla heyecan dolu finalin sonucunu belirleyen isimdi.

 SİBEL CİNGİ

Ne kadar haberdarız bilmiyorum... Türkiye, Temmuz ayında önemli bir şampiyonluk kazandı. İşitme Engelliler Futbol Erkek Milli Takımımız, Samsun'da düzenlenen İşitme Engelliler Olimpiyatları Deaflympics 2017'nin finalinde Ukrayna'yı penaltılarla 4-3 yenerek Türkiye'ye altın madalya getirdi. Galibiyette en büyük pay, İzmitli

kaleci Ersin Mert'indi. Final maçında milli takımımızın kalecisi olarak iki penaltı kurtarıp sahanın yıldızı olan Ersin Mert, aynı zamanda bir Tüpraş çalışanı. Hikâyesi herkese ilham olacak türden.

Mert, 28 yaşında... Çocukluğunda geçirdiği kabakulak hastalığı bir kulağında tamamen, diğer kulağında ise

kısmi hasara neden oluyor. 10 yaşında işitme kaybı gerçeğiyle tanışan Mert, mutlu bir çocukluk geçiriyor. Futbol aşkıyla her gün sabahtan akşama kadar sokakta top koşturuyor. Mert'in, futbola olan merakı bu kadarla da sınırlı kalmıyor. Mert için lisanslı bir sporcu olduğu 1999 yılından itibaren futbol daha da büyük hayaller anlamına gelmeye başlıyor. Orta sahanın önemli bir oyuncusu olarak takımlarda performans gösteriyor.

Mert, kalecilik yeteneklerini de saklamıyor. Bir maçta kalede gösterdiği başarılı performans, futbol hayatında kalecilik serüveninin de başlangıcı oluyor. "Futbol çok farklı bir duygu. Futbolda kendimi buluyorum" diyen Mert, o güne kadar hayallerini kurduğu tüm başarılarla tek tek imza atmaya başlıyor. Oyuncusu olduğu İşitme Engelliler Futbol Milli Takımı, 2012 yılında Dünya Şampiyonu, 2015 yılında Avrupa Şampiyonu, 2016 yılında ise yine Dünya Şampiyonu oldu. Bu başarılar, 2017 yılında Olimpiyat Şampiyonluğu ile taçlandırdı. Ersin Mert ise Dünya Şampiyonası'nda ve kulüplerarası düzenlenen Şampiyonlar Ligi'nde 'En İyi Kaleci' seçilerek başarısını katladı.

"HAYALİM PROFESYONEL LİG"

Mert'in başarılarının ardında, azim ve peşinden gittiği hayalleri var. "Sporda hedeflerimi birer birer gerçekleştirdim. Olimpiyat madalyasını çok istiyordum, bunu başardık çok mutluyum" diyen Mert, en büyük hayallerinden birinin profesyonel ligde oynamak olduğunu ancak mevcut kuralların buna engel olduğunu vurguluyor. Mert sözlerine şöyle devam ediyor: "Kurallar gereği maalesef engellilerimiz profesyonel olamıyor. Olimpiyat, Dünya ve Avrupa şampiyonu olabilirsiniz, ama profesyonel ligde oynayamazsınız. Hedefim için eksik kalan tek nokta bu." Mert, sporun öneminin de altını çiziyor: "Spor herkes için önemli. Eğlence, stres, bağlılık, sağlık... Kısacası her şeyi içinde barındırıyor."

Ersin Mert'in hayalleri sadece futbolla ilgili değil, iş hayatıyla ilgili de hedefleri doğrultusunda ilerliyor. 2013'ün Aralık ayında Tüpraş ailesine katılan Mert, Teknik Emniyet ve Çevre Müdürlüğü'nün İş Sağlığı ve Güvenliği bölümünde çalışıyor. Mert, "İş hayatına atılmadan önce gelecekte çalışacağım yerle alakalı hayaller kurardım. Bulduğum nokta hayalime çok yakın" diyor.

DÜŞÜNCE YAPISI DEĞİŞMELİ

Ersin Mert, 'engelli' kelimesinin insanların yaptığı bir sınıflandırma olduğunu düşünüyor ve toplumlardaki düşünce yapısının değişmesi gerektiğini altını çiziyor. "Araçlarımızı yaya inişlerine park ediyoruz. Görme engelliler için tartan yolları kapatıyoruz. Engelli insanla-

Ersin Mert (yeşil formalı) şampiyonalar için var gücüyle çalışıyor. Hazırlık kampları hayatında önemli bir yer tutuyor. Kamplarını iş temposunu aksatmadan programlamaya çalışan Mert bu konuda yöneticilerinden büyük destek gördüğünü söylüyor.

rımız, diğer insanların yarattığı engelleri aşamazken kendi engelini nasıl aşsın?" diyen Mert, bu noktada herkese önemli sorumluluklar düştüğünü ifade ediyor.

Türkiye'nin bu doğrultuda geniş kapsamlı yaptırımlara ihtiyacı olduğunu, bilinçlendirme çalışmalarının yapılması gerektiğini düşünen Mert'e göre bu konuda yapılacak çok şey var: "Türkiye'de sadece işitme engelli vatandaşların sayısı 3 milyon. Bunun dışında daha milyonlarca engelli vatandaşımız var. Herkesin bu konuda duyarlı olması gerekiyor" sözlerine içtenlikle katılıyor ve Ersin Mert ile İşitme Engelliler Futbol Milli Takımımızın diğer sporcu ve yöneticilerini kutluyoruz.

Ersin Mert, elde ettiklerin başarının mutluluğunu yaşıyor ama bizlere ufak bir sitemi var. İşitme engelli sporcuların katıldıkları olimpiyat ve diğer şampiyonalarda Türkiye'ye altın madalya kazandırdığını vurgulayan Mert, "Maalesef normal müsabakalarda günlerce konuşulan başarılar bizde bir gün konuşulup unutuluyor" diyor. ■

“DÜRÜSTLÜK, ŞEFFAFLIK OLMAZSA OLMAZIMIZ”

Türkiye'nin toprakları en verimli bölgelerinden Manisa ve çevresinde 1987'den beri TürkTraktör, New Holland ve Case IH markalarının bayiliğini sürdüren Kaya A.Ş.'nin kurucusu Metin Kaya, yöre çiftçisinin de en iyi dostlarından biri.

30 yıldır Manisa'nın bereketli topraklarında TürkTraktör, New Holland ve Case IH markalarının bayiliğini sürdüren ve satış rakamları ve pazar payı açısından her yıl Türkiye de ilk üçe giren Kaya A.Ş.'nin kurucusu ve sahibi Metin Kaya, bölgenin gelişimi için sonuna kadar çalışmaya kararlı olduklarını söylüyor.

Bize kendinizden, kişisel ve mesleki hikâyenizden bahsedebilir misiniz?

Manisa'nın Selendi ilçesine bağlı Akçakertil köyünde rahmetli babam ve üç ağabeyimle birlikte köyümüz ve civarında hayvancılık, zahirecilik ve halıcılıkla uğraşan bir aileydik. O günlerde traktör sahibi olmak çok zordu. Bir traktör almak için altı ay beklendiği oluyordu. Bölgemizdeki potansiyeli gördük ve ikinci el traktör alım satımı yapmaya başladık. Ben zamanla bu işe ağırlık verdim ve civar illerden ikinci el traktör getirip Selendi'de satmaya devam ettim. 1986 yılında da Kaya A.Ş.'yi kurdum.

TürkTraktör'le yolunuz nasıl birleşti?

Daha şirketleşip iş yapmaya başlar başlamaz çiftçilik ve hayvancılık geçmişimizden dolayı bölgeyi çok iyi tanıdığımız için 100'ün üzerinde satış yapmayı başardık. 1987 yılında da bayilik başvurusu yaparak Kaya A.Ş.'yi TürkTraktör'le tanıştırdık. 6 bin nüfuslu Selendi'de başlayan faaliyetimiz, gelişip

artan tecrübelerimiz ve iş ilişkilerimiz, TürkTraktör ve Koç Holding'in bize kattığı vizyonla bugün dört ilde devam ediyor.

Bayilerinizde TürkTraktör adına nasıl faaliyetler yürütüyorsunuz?

Biri Akhisar'da, diğeri Köprübaşı'nda olmak üzere iki 3S plazamızı TürkTraktör ve Koç Grubu'nu temsil ediyor ve bu bilinçle köylerimize sosyal destekler sağlayıp reklam ve iletişim faaliyetleri yürütüyoruz. Bölgemizde tarım ve hayvancılık sektörünü bir adım öne taşıyıp geliştirme çabası içindeyiz. Bu doğrultuda çevre bayilerle ve TürkTraktör yöneticileriyle diyaloglar kuruyoruz; çiftçilerimizin vizyonunu genişletmeye çalışıyoruz.

Koç Topluluğu'yla çalışmak mesleğinize neler kattı? Neler öğrendiniz?

Koç Topluluğu'yla çalışmak vizyonumuzu, ufukumuzu genişletti. Şeffaflık, iş disiplini ve profesyonelleşmenin ne kadar önemli olduğunu tecrübe ettik. Kurumsallaşma yolunda emin adımlarla ilerliyoruz. Koç Topluluğu'nun bölgedeki temsilcisi olmak bizi daima dinamik ve iş geliştirme odaklı düşünmeye itti.

Ekibiniz kaç kişiden oluşuyor?

Başarılı olmak için ekibinizle nasıl bir diyalog yürütüyorsunuz?

Şirketimizde şu an 250'ye yakın kişiye istihdam sağlıyoruz. Koç Holding'le iş ortaklığı yaptığımız TürkTraktör, Opet ve Aygaz bayilerinde ise yaklaşık 150 kişi çalışıyor. Profesyonel yöneticilerimizle birlikte sürekli toplantılar ve eğitimler düzenliyoruz. Sadece satış değil, çiftçimizin tarımsal danışmanlık, servis, yedek parça ve lastik gibi ihtiyaçlarının tedarikçisi olabilmek adına personel yetiştiriyor ve onların beceri ve bilgi seviyelerini artıran faaliyetler yürütüyoruz. Fuar ziyareti, eğitim seminerleri ve yıllık değerlendirme kampları düzenliyoruz.

Manisa ve çevresini, farklı kılan özellikler neler? Bölgenin tarımsal faaliyetlerine ve genel refahına nasıl katkıda bulunuyorsunuz?

Gediz havzasında yer alan geniş araziler hayvancılık, meyvecilik ve her türlü sebze, pamuk, mısır üretimine elverişli. Dolayısıyla üzümden çileğe, pamuktan badem ve cevizine geniş ürün yelpazesi var. Manisa aynı zamanda, Türkiye'de en fazla tescilli traktör nüfusu olan ilimiz. Manisa

çiftçisi de yeniliğe açıklığı ve geniş vizyonu ile Türkiye'de parmakla gösterilir. Çiftçilik bilgisi ve tecrübesi engindir; sosyoekonomik olarak da kendini geliştirmiştir. Biz de onların yeniliklerle hemen tanışmaları, mekanizasyon parkını genişletmeleri ve yeni üretim teknolojileri geliştirmeleri için danışmanlık ve köy aktiviteleri gerçekleştiriyoruz.

İş hayatında benimsediğiniz değerler, prensiplerinizi nelerdir?

Dürüstlük ve şeffaflık bizim için şart. Müşteri ve müşteri memnuniyeti odaklı yaklaşımlarla işimizi yapmaya çalışıyoruz. Bölgemizi geliştirerek, tarımsal hasatlarımızı artırarak rahmetli Vehbi Koç'un "Ülkem varsa ben de varım" prensibini diri tutmaya çalışıyoruz. Babamın da en büyük serveti itibarıydı. "Ben size en büyük serveti bırakıyorum" sözleri hep kulağımda çınlıyor.

Gelecek için projelerinizi paylaşabilir misiniz?

Bölgenin her noktasında temsil gücümüzü artırmayı, işimizi geliştirmek adına sektör bileşenleriyle tesisler açmayı ve mevcut tesisleri geliştirmeyi planlıyoruz. ■

OKUL FOBİSİNE DİKKAT!

Okula yeni başlayacak öğrenciler için okul, genelde kaygı verici bir ortamdır. Bu, çocuğun evden ilk uzun ayrılığıdır. Uzmanlara göre okul öncesi sendromunun yaşanmaması için ebeveynlere büyük görevler düşüyor.

■ SİBEL CİNGİ

Üç aylık bir yaz tatilini daha geride bıraktık. Hepimizi okul heyecanı sardı. Kitap, defter, kırtasiye malzemeleri, ayakkabı, çanta, forma alışverişi derken tatilin rahatlığını üzerimizden attık. Peki, hem ebeveynler hem de öğrenciler olarak yeni döneme psikolojik açıdan ne kadar hazırız? Özellikle eğitim öğretim hayatının

ilk adımını atan öğrenciler ve ebeveynler için bu sorunun cevabı çok daha büyük bir önem taşıyor. Okula başlamanın heyecanının yanı sıra yaşanan kaygıları, okul öncesi sendromuyla baş etmenin ve çocuğun okula hazır olup olmadığını anlamanın yollarını, ebeveynlerin üzerine düşen görevleri masaya yatırdık.

KAYGI VE KORKU ARTIYOR

Uzmanlara göre çocuğun okula hazır olması, "onun fiziksel, bilişsel, duygusal ve sosyal olgunluğunun, yaşından beklenen düzeyde gelişme göstermesi ve okul hayatını sürdürebilmesi için gereken performansı sergileyebilmesi" anlamına geliyor. Öz bakım becerilerini geliştiren, kendi kendine idare edebilen çocukların okula uyum sürecinde çok daha başarılı olduklarını açıklayan MedAmerikan Tıp Merkezi Pedagogu Güzide Soyak, bu dönemde çocuklarda kaygı halinin de yoğun olarak yaşandığını belirtiyor. Soyak, "Ev ortamı gibi rahat bir ortamdaki kuralların olduğu okul hayatına adım atmak duygusal açıdan zorlayıcı olabilir. Ebeveynlerin bu süreçte hazır olması gerekiyor. Bu dönemde çocukların karşılaşabileceği sorunları önceden kestirmek ve bunlarla baş etme yollarını düşünmüş olmak büyük bir önem taşıyor" diyor. Çocukların gelişimini anlamak için onları dikkatli bir şekilde gözlemlemenin önemine değinen Soyak, şöyle devam ediyor: "Bilginizi artırmak için çeşitli kaynaklar okuyun. Okula başlangıçla ilgili

öğretmeninizin görüşünü alın. Yaştlarından geride olduğunu düşündüğünüz becerilerini bir uzmanla değerlendirin. Okul öncesi ve okul yıllarında çocukların gelişim basamaklarını takip etmek, doğru uyaranlarla gelişimine katkıda bulunmak ve onları cesaretlendirmek öğrenmeye olan ilgiyi de artıracaktır. Bu süreçte eleştirmek, cezalandırmak onun cesaretini kırmaktan başka bir işe yaramayacaktır.”

İLK UZUN AYRILIK

Güven duygusunun temellerinin, anne-bebek arasındaki iletişimle atıldığına, dış dünyaya dair izlenimlerin anne-babanın yansıttığı duygularla devam ettiğine dikkat çeken Çocuk ve Ergen Psikoloğu Pınar Yüksel Aksu, “Bu yüzden çocuk için en güvenli alan aileyle birlikte olmaktır. Okula yeni başlayacak öğrenciler için okul, genelde kaygı verici bir ortamdır. Çünkü çocuğun ilk uzun ayrılığıdır” diyor. İlk defa anne babasından ayrılacak olan çocuğun okula gitmeyi reddetmesi,

öfkeli davranması, bir süre okula devam ettikten sonra okula gitmek istememesi, ağlama krizlerine girmesi, inatlaşmasının doğal tepkiler olduğunu kaydeden Aksu, sabah uyandığında karın ağrısı yaşama, kusma, gece alt ıslatma gibi somatik sorunların da yaşanabileceğini belirtiyor. Çocukların okula başlamasıyla birlikte dış dünyayla olan etkileşimlerinin şekillenmeye başladığını vurgulayan Aksu’ya göre bir süre sonra okul, çocuklar için aile dışında kendilerini güvende hissedecekleri ikinci güvenli ortamları haline geliyor. “Bu yüzden okul, çocuğun sosyal ve duygusal açıdan gelişimi için oldukça önemli bir kaynaktır” diyen Aksu şu açıklamayı yapıyor: “Çocuklara okulun kaygılanacak ve korkulacak bir ortam olmadığını anlatmak için okulu önceden tanıtmak ve öğretmeniyle tanıştırmak, güven duygusu için zemin oluşturacaktır. Çocuklar, düşüncelerini yetişkinler gibi sözel olarak ifade edemezler. Daha çok davranışsal olarak hissettiklerini ortaya koyarlar.

Ancak çocuklar ebeveynlerinin davranış ve mimiklerinden ne hissettiklerini anlarlar. Eğer siz de çocuğunuzdan ayrılmaya hazır değilseniz ve çocuğunuzdan okul saatleri boyunca ayrı kalmak sizin için de kaygı vericiyse, çocuğunuz davranışlarınızdan bu kaygınızı anlayacaktır.”

VEDALAŞMA KISA TUTULMALI

Pınar Yüksel Aksu, çocuğu okula bırakırken vedalaşma süresinin kısa tutulmasının önemli olduğunu altını çiziyor. Aksu’ya göre çocuğun okula gitmesini teşvik etmek için anne babaların ödül diye tanımlanan rüşvetlerden de uzak durması gerek: “Çocuk birkaç hafta bu şekilde okula gidecektir ama zamanla her yeni durumu deneyimlerken ödül beklemeye başlar. Bu noktada okulun kendisinin sorumluluğunda olduğunu söylemesi ve ebeveynlerin işe gitme deneyimlerinden örnekler verilmesi destekleyici olacaktır.” Aksu, “Ağlarsan seni okula almazlar. Okula gitmezsen öğretmenin sana eksi verecek” gibi söylemlerden

kaçınılması gerektiğini, bu gibi ifadelerin çocuğun okulla ilgili olumsuz düşünceler geliştirmesine neden olabileceğini ifade ediyor.

İLK GÜN STRESİ NASIL ATLATILIR?

Eğitim hayatının temeli olan anaokuluna ilk defa adım atacak çocuklarda stresi azaltmak için bazı basit önlemler alabilirsiniz. Bu yaş grubundaki çocukların zaman ve uzaklık kavramı tam oturmamış olduğu için ilk kaygıları da bu yönde olur. Ebeveynler "Evimize ne kadar uzaklıktayım? Annem beni alacak mı? İhtiyaçlarımı kime söyleyeceğim? Ev kuralsız bir yerdi; her şeyi kuralla mı yapacağım" gibi sorularla karşılaşır. İlk gün okulda bir iki saat kalmak, annenin onu ne zaman alacağını saat üzerinden göstermesi, öğretmenle tanıştırmayı nasıl yardımlar isteyebileceğini anlatması çıkacak sorunları azaltabilir.

Daha önce okula gitmemiş bir çocuk için 10 günü aşan ve hiç azalmayan uyum sorunları varsa anaokuluna gitme durdurulmalıdır. Çünkü çocuk okula gitmek için henüz hazır değildir. Daha önce anaokuluna gitmiş çocuklarda uzun tatil sonrasında okula dönüş güç olabilir ama okul tanıdıkları bir yer olduğu için, yaşanan kaygı daha kısa sürede atlatılabilmektedir. Taviz vermeden eski düzeni içinde çocuğun anaokuluna gidip gelmesi sağlanmalı ve çocuğun evde kalmasına izin verilmemelidir.

Yeni bir dönemin eşiğindeki çocuğunun eğitim öğretim hayatına ilgisinin tohumlarının atıldığı bu dönemi önemsemek, ebeveynlerin en büyük sorumluluklarından biri. Ancak unutmayın, çocuğa ilgisiz olmak kadar aşırı derecede ilgi göstermek de çocuğun duygusal ve bilişsel gelişimini geciktirmekle birlikte öğrenme ve uyum sorunlarının yaşanmasını kaçınılmaz kılabilir. ■

OKULA HAZIRLIK YOLUNDA NELER YAPILMALI?

- >> İlk yıllardan itibaren her akşam kitap okumak, sadece okumaya ilgisini değil, dil gelişimini ve anlamasını da kuvvetlendirir.
- >> Öz bakım becerilerinin kazanılmış olması, ödev yapma bilincinin gelişmesine yardımcı olur. Yemeğini yemek için destek bekleyen, anne ve babasıyla uyuyan, tuvalet temizliğini yerine getiremeyen, odasını toplamayan bir çocuk ödevlerini yapmakta istekli olmayacaktır.
- >> Okul seçimi, çocuğun becerileri göz önünde bulundurularak yapılmalıdır. Çocuğun gideceği okulla ilgili bilgisinin olması onu rahatlatacaktır.
- >> Okul alışverişi ve odasının düzenlenmesi birlikte yapılmalıdır. Bu yeni dönemin sorumluluklarının paylaşılması önemlidir.
- >> Kavram becerilerinin öğrenilmesi günlük hayattaki deneyimlerle gerçekleşir. Zaman zaman çocuğunuza bilgisini ortaya çıkaracak basit sorular sorun. Onu da sorması için teşvik edin.
- >> Başladığını işi bitirmek, sırasını beklemek, söz kesmemek, isteklerini erteleyebilmek, oyun kurallarına uymak desteklenmelidir.

İLKOKULA BAŞLAMANIN TEMEL ÖLÇÜLERİ NELERDİR?

- >> Çocuk masa başında oturma, yönergeleri dinleme ve doğru uygulama, başladığı işi bitirmede genellikle başarılıdır.
- >> Göz-el koordinasyonu gelişmiştir. Makas kullanabilir, kalemle şekilleri kopya edebilir.
- >> Duygu ve düşüncelerini ifade etmekte isteklidir. Sorulara cevap verebilir.
- >> Sayı sayabilir ve sayı-kavram ilişkisini oluşturabilir. Artma, eksilmenin toplama ve çıkarmanın temelinin oluşturduğunu fark eder.
- >> Günlük olayları dün/bugün/yarın kavramlarının içerisinde doğru olarak hatırlar. Hikâyeleri doğru sırayla anlatabilir.
- >> Öz bakım becerilerini yardımsız yerine getirmekte isteklidir.
- >> Sorumluluk alabilir ve davranışlarının sonuçlarından haberdardır.
- >> Akranları ile ilişkilerinde sorunlarını kendi çözer. Grup oyunlarına katılmaya, oyunun kurallarına ve haklara saygılı olmakta isteklidir.

TOPLULUK ÇALIŞANLARIMIZIN

ÜNİVERSİTE VEYA MESLEK LİSELERİNDE
OKUYAN ÇOCUKLARI İÇİN SUNDUĞUMUZ

BURSLARA BAŞVURUNUZU 5-29 Eylül 2017

TARİHLERİ ARASINDA

www.vkv.org.tr adresinden yapabilirsiniz

Ayrıntılı bilgiye şirketinizin İnsan Kaynakları bölümünden ulaşabilirsiniz.

BOĞAZ'IN EN GÜZEL TANIKLARI

Yazar, tarihçi ve profesyonel rehber Saffet Emre Tonguç, 'İstanbul Boğazı'nın incileri' olarak bilinen Boğaz yalılarını, bizler için birer fotoğraf karesi olmaktan çıkardı. *Boğaz Hakkında Her Şey* kitabının sayfalarını dolduran onlarca tarihî yapı, müze ve cami arasından bir dönemin sessiz tanıkları olarak sıyrılan Boğaz'ın nazlı yalılarını ortak kent hafızamıza kazıdı.

 SAFFET EMRE TONGUÇ

Saffet Emre Tonguç, gerçek bir İstanbul sevdalısı... Eğer NTV'ye hazırladığı *Ayrıcalıklı Rotalar* programı, *Hürriyet* gazetesi ya da diğer projeleri için dünyanın bir ucunda seyahatte değilse, onu İstanbul'un en keyifli köşelerinden birinde misafirleriyle kentin bilinmeyen sırlarını, keyifli İstanbul hikâyelerini paylaşırken görebilirsiniz. Tonguç'un İstanbul sevdasının kalbinde ise "Dünyanın kolyesi" lakabıyla bilinen Boğaz yatıyor. *İstanbul Hakkında Her Şey* kitabını kaleme alırken

Boğaz'ı anlatan kaynakların azlığını fark etmiş Tonguç. Boğaz'da büyümüş olmamın verdiği gönül bağıyla 2014 yılında İngiliz seyahat yazarı Pat Yale ile birlikte *Boğaz Hakkında Her Şey* (Boyut Yayın Grubu) adlı lirik, esprili ve kapsamlı kaynak kitabını kaleme aldı. İki yakasında sarayların, köşklerin, camiler ve kiliselerin, müzelerin sıralandığı Boğaz'ın incileri ise yalıları. Saffet Emre Tonguç, Boğaz'ın en özel yalılarının öykülerini *Bizden Haberler'e* anlattı.

Kont Ostrorog Yalısı Fotoğraf: Sinan Doğan

GEÇMİŞİN BOHEMLERİNİ AĞIRLAYAN KONT OSTROROG YALISI

Boğaz'ın en tarihî öneme sahip yapılarından biri olan yalının geçmişi 1780'lere kadar uzanıyor. İslam hukuku konusunda uzman olan Polonya doğumlu Leon Ostrorog, Osmanlı İmparatorluğu'na danışmanlık yapmak için İstanbul'a davet edildiğinde satın aldığı yalıda, Galata bankerlerinden olan Lorando'ların kızı Jeanne'le evlendikten sonra oturmaya başladı. Kont Leon ve ailesi yalılarında Osmanlı ve Cumhuriyet'in aydın isimlerini, sanatçıları, şairleri ve dünyanın önde gelen hanedanlarına mensup soyluları ve politikacıları ağırladılar. Kontun misafirleri arasındaki ünlü isimlerden biri de Pierre Loti'ydı. Yalı bugün Rahmi Koç'a ait ve Boğaz'da gördüğümüz en güzel döşenmiş yalılardan biri.

İSYANLARIN TANIĞI ŞERİFLER YALISI

Emirgan'daki Hamid-i Evvel Camii'nin yanındaki yalı 18'inci yüzyıl eseri zarif bir yapı. Yalı muhtemelen 17'nci yüzyılda Emir Güne Han'ın Divanhanesi (Kaptan paşaların resmi makam binası) yerine inşa edilmiş. 1945'teki istimlak sırasında Harem kısmı yıkılmış, sahille bağlantısı kesilmiş. Boğaz'ın Avrupa yakasındaki en eski yapılarından biri olan yalı bir zamanlar Mekke Şerifi (Mekke ve Medine'nin yöneticisi) Hüseyin'e aitmiş. Şerif, Arapları Osmanlı İmparatorluğu'na karşı ayaklandırması karşılığında İngilizlerden kendi krallığını tanımasını istemiş. Arabistanlı Lawrence'la işbirliği yaparak Haziran 1916'da Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklanmış. Bir yandan İngilizlerle çarpışan Osmanlı, Hüseyin'in oğullarının yönettiği Arap birlikleriyle de savaşmış ve ağır kayıplar vermiş. Oğullarından Abdullah 1921'de Ürdün Emiri, diğer oğlu Faysal da Irak Kralı olmuş. 1924'te Türkiye'de halifeliğin kaldırılması üzerine kendisini halife ilan

Şerifler Yalısı Fotoğraf: Caner Cangül

eden Şerif Hüseyin, 1930'a kadar Kıbrıs'ta sürgünde yaşamış. Yalıda bezeme sanatının (boyalı veya boyasız şekilde yüzey süsleme sanatı) masalsı örneklerini bulmak mümkün. Bina şu anda Tarihî Kentler Birliği ve ÇEKÜL Vakfı tarafından kullanılıyor.

DOĞUYLA BATIYI BULUŞTURAN AFİF AHMED PAŞA YALISI

Karaköy'deki Osmanlı Bankası binası ve Pera Palas Otel'i'ni de yapan mimar Alexandre Vallaury tarafından 19'uncu yüzyıl sonunda, Doğu ve Batı tarzlarını harmanlayan bir üslupla inşa edilmiş. Agatha Christie ünlü *Orient Ekspresi'nde Cinayet* adlı romanını yazmak için İstanbul'u ziyaret ettiğinde bu yalıda misafir edilmiş. Neo-barok tarzında yapılan yalı, Müjde Ar'ın başrolde oynadığı TRT yapımı kült dizi *Aşk-ı Memnu*'da kullanıldı.

YENİKÖY'ÜN HEYBETLİSİ

ŞEHZADE BURHANEDDİN EFENDİ YALISI

II. Abdülhamid'in oğlu Burhaneddin Efendi için amcası Abdülaziz tarafından 1911'de satın alınan ve şehzadenin adını taşıyan 64 odalı yalı, Boğaz'daki en büyük

Afif Ahmed Paşa Yalısı Fotoğraf: Aydın Sertbaş

Sehzade Burhaneddin Yalısı

yahılardan biri. 1880'lerde inşa edilen yalının ilk sahibi, dönemin ünlü sarraflarından Varki Vartaks'mış. Şehzade yalısı 1912'de kendi zevkine göre yeniden yaptırmış. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra İstanbul'dan ayrılan Burhaneddin Efendi, New York'a yerleşmiş ve orada 1949 yılında ölmüş. Türk asıllı Mısırlı Ahmed İhsan Bey satın alınca yalı halk arasında Mısırlılar Yalısı olarak da bilinmeye başladı. Boğaz'ın en uzun rıhtıma sahip sahilhanelerden biri olan yalının arka bahçesinde ise büyük bir kışlık köşk bulunuyor.

ARMONİLERİN MEKÂNI FETHİ AHMED PAŞA YALISI

Kuzguncuk'ta göreceğiniz en muhteşem bina Fethi Ahmed Paşa Yalısı ya da diğer adıyla Pembe Yalı, 18'inci yüzyılda geleneksel mimari üslupta yapılmış. Fethi Ahmed Paşa, Sultan Abdülmecid'in ablası Atiye Sultan'la evliymiş ve sarayların dekorasyonundan sorumluymuş. 1846 yılında Aya İrini'de İstanbul'un ilk askeri müzesini kurmakla görevlendirilmiş. 1911 ve 1948 senelerinde İstanbul'u ziyaret eden İsviçreli ünlü mimar ve tasarımcı Le Corbusier yalıya hayran kalmış. Besteci Franz Lizst burada misafir edilmiş. Yalının sadece selamlık kısmı bugüne ulaşabilmiş. Harem bölümü 1927 senesinde çıkan yangında kül olmuş. Yalının arka tarafındaki koru da aynı adı taşıyor ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait güzel manzaralı bir işletmeye ev sahipliği yapıyor.

Mabeyinci Faik Bey Yalısı Fotoğraf: Sinan Doğan

“BOĞAZ DÜNYANIN KOLYESİYE YALILAR DA ONUN İNCİLERİ” DİYEN YAZAR, TARİHÇİ VE REHBER SAFFET EMRE TONGUÇ, BOĞAZ'IN HER İKİ YAKASINDAKİ SARAYLAR, KÖŞKLER, CAMİLER, KİLİSELER VE MÜZELERE EŞLİK EDEN YALILARI, SADECE GÜZEL YAPILAR OLMaktan KURTARIYOR VE YAŞAM ÖYKÜLERİYLE ANLATIYOR.

BEYAZPERDEYE KONU OLAN MABEYİNCİ FAİK BEY YALISI

Vaktinde Haydarabad Nizamı Bereket Şah'ın eşi Esra Bereket'in yaşadığı, Beylerbeyi'ni süsleyen bu güzel yalı, bir kült film olan *Topkapı* filminde kullanılmıştı. Melina Mercouri ve Peter Ustinov'un başrollerini paylaştığı 1964 yılında çekilen filmde hırsızlar Topkapı Hançeri'ni çalmaya çalışıyorlardı.

HÜZÜNLÜ TARİHİYLE SADULLAH PAŞA YALISI

Çengelköy de yer alan, Boğaz yalılarının en eskilerden Sadullah Paşa Yalısı'nın barok tarzındaki üst kat salonu bir Osmanlı otağı şeklinde yapılmış. Tavan işçiliği muazzam. Salona çıkan merdivenin yanına orkestra

Sadullah Paşa Yalısı

için özel bir yer yapılmış. Odalardaki bezemeler, Edirne işi. Aşı boyalı yalı, Sultan I. Abdülhamid tarafından 18'inci yüzyılın ikinci yarısında Darüssaade Ağası Mehmed Ağa'ya verilmiş. 1872'de yalıyı satın alan Sadullah Paşa, II. Abdülhamid döneminde jurnalcilerin kurbanı olmuş. V. Murad'ı tekrar başa geçirmek isteyenlerden biri olduğu için yurtdışına gönderilmiş. Önce Berlin, sonra da Viyana'da büyükelçilik yaptığı dönemlerde yurda dönmesine izin verilmemiş. Tanzimat Edebiyatı'nın ünlü isimlerinden biri olan Paşa Viyana'da, 1891 yılında hayatını kaybetmiş. Eşinin öldüğüne asla inanmayan Necibe Hanım, evi daima Sadullah Paşa gelecekmiş gibi hazır tutmuş. Cumhuriyet döneminin bakan ve hariciyecilerinden olan Ahmet Ferit Tek ile Fecr-i Ati döneminin kadın yazarlarından Müfide Hanım'ın kızı, Türkiye'nin önemli akademisyenlerinden Emel Esin'in kurduğu Tek-Esin Vakfı'na ait olan yalı, vakıf masraflarına katkıda bulunsun diye kiraya veriliyor.

BİNBİR VUKUATIN SESSİZ ŞAHİDİ ZARİF MUSTAFA PAŞA YALISI

Zarif Mustafa Paşa Yalısı, II. Mahmud'un kahvecisi Kani Bey tarafından 1800'lerde satın alınmış. İlk yapıldığında Harem, Selamlık ve Kayıkhane bölümlerinden oluşan ve bugünkünden üç kat daha büyük olan yalı, 1848 yılında Zarif Mustafa Paşa'nın mülkiyetine geçmiş. 1992'ye kadar aynı ailenin fertleri tarafından kullanılmış.

Zarif Mustafa Paşa Yalısı

Yalı eski bir Bizans manastırının kalıntıları üzerinde yer aldığından Ayazma (Kutsal Su Kaynağı) halen binanın bahçesinde bulunuyor. Paşa'nın damadı Sadık Bey, kayınpederinin sürekli verdiği ziyafetlerden sıkılınca Selamlık ve Kayıkhane olan bölümü satın alıp araya bir duvar ördürmüştü. Aile Şeyh Talat Efendi'nin de akrabasıymış. Sadık Bey'in oğlu Osmanlı mebusu Mehmet Esat Bey yalıda bulunan Hz. Muhammed'in sakalına (Sakal-ı Şerif) ait bir teli Anadolu Hisarı'ndaki Fatih Camii'ne hediye etmiş. Bundan sonra halk yalıyı Esat Bey Yalısı olarak adlandırmış. Binanın cihannüması Sakal-ı Şerif'i muhafaza etmek için kullanılmış. 1926'da yalı sakinlerinden Sadiye Hanım'ın düğünü nedeniyle bakımı yapılan bina sarıya boyanınca adı Sarı Yalı'ya çıkmış. Kurtuluş Savaşı sırasında İstanbul'u İngilizler işgal edince Esat Bey'in oğulları yalıyı Anadolu'ya silah ve mühimmat göndermek için kullanmışlar. Yalının Harem kısmı da İngilizler askerleri için kullanırlar kaygısıyla sahipleri tarafından yıktırılmış. Yalıda bulunan tarihî Türk hamamı güzel bir mermer işçiliğine sahip ve orijinal haliyle muhafaza edilmiş. Binadaki en önemli kısımlardan biri de kadınların deniz hamamı olarak kullandıkları yer. Evin içinde, kapalı bir havuz görevi gören bu kısımda, geçmişte mahremiyet nedeniyle denize giremeyen kadınlar yüzermiş. Şu anda Kahve Odası olarak kullanılan bu yerin camla kaplı zemininin altında balıklar yüzüyor. Günümüzde akvaryum olan bu havuzun filtre edilmiş suyu ise Boğaz'dan sağlanıyor.

Hekimpaşa Salih Efendi Yalısı

SULTAN ŞİFACISI: HEKİMPAŞI SALİH EFENDİ YALISI

Osmanlı İmparatorluğu'nda, II. Mahmud zamanında açılan ilk tıp okulundan mezun olan Salih Efendi üç sultanın doktorluğunu yapmış önemli bir tıp alimi. Aynı zamanda botanik bilgini de olan Salih Efendi'nin bahçesinde diktiği ve kendi aşıladığı bir gül 'Hekimbaşı Gülü' adıyla anılıyor. Hekimbaşı 63 yaşında iken ders verdiği 16 yaşında bir Çerkes güzeli olan Payidar'la evlenmiş. 20'inci yüzyılın ortalarında İngiliz gezi yazarı Freya Stark'ın da misafir olduğu yalı, bugün hâlâ 1905 yılında 89 yaşında ölen Salih Efendi'nin Payidar'dan olan mirasçılarına ait. 2010'da restore edilen ve *Binbir Gece* gibi televizyon dizilerine ev sahipliği yapan yalının orijinal hali korunan Türk hamamı ise ilgiyi üzerine çekiyor.

BOĞAZ'IN KIDEMLİSİ AMCAZADE HÜSEYİN PAŞA (KÖPRÜLÜ) YALISI

Sadrazam Köprülü Fazıl Ahmed Paşa'nın amcasının oğlu olduğundan Hüseyin Paşa'ya "Amcazade" demişler. Yalı, Boğaziçi'nin en kıdemlisi. 1698 yılında Sadrazam Hüseyin Paşa için yapılmış

olan yalının önemi sadece mimarisinden değil burada gerçekleşen olaylardan da kaynaklanıyor. Paşa, Divan Yolu ve Çemberlitaş'taki birçok binayı bugüne miras bırakmış olan ünlü ve güçlü Köprülü ailesinin bir ferdi. Bir Mevlevi olan Hüseyin Paşa, Osmanlı'da görev yapan Köprülü ailesine mensup beş sadrazamın dördüncüsü. Paşa, Sultan II. Mustafa'nın temsilcisi olarak 1698 yılında Karlofça'da Avrupalılarla masaya oturmuştu.

ADI ÇIKMIŞ DOKUZA: YILANLI YALI

Bebek'ten Rumeli Hisarı'na doğru yürürken Ayşe Sultan ve Arifi Paşa korularından sonra karşınıza çıkan 18'inci yüzyılda inşa edilen Yılanlı Yalı'nın ismi mecburiyetten verilmiş: II. Mahmud, Hariciye Nazırı Mustafa Efendi'nin yalısını pek beğenmiş ve konuyu ortak dostları Said Efendi'ye açmış. Said Efendi arkadaşını korumak için yalının yılanlı olduğunu uydurmuş. Padişah yalıyı almamış ama yalının adı 'Yılanlı Yalı' olarak kalmış. Yalı 1964 senesinde çıkan şaibeli bir yangınla tamamen yandıktan sonra 1989'da yalının bir kısmı aslına uygun olarak restore edildi. ■

15. İSTANBUL BİENALİ

DAVETLİSİNİZ

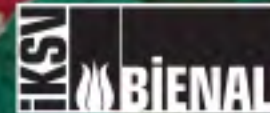
Yaşanmışlık / Experience

Sonbahar 2017
Karaköy / İstanbul

Yeni bir deneyim için en iyi yerlerde en iyi sanatçıları bulabilirsiniz.
İstanbul Bienali, 15. Kış ayı için açılıyor.
2017-2018 İstanbul Bienali'ne katılmak için en iyi yerlerde en iyi sanatçıları bulabilirsiniz.
#BIENALŞEHİRDE

#BIENALŞEHİRDE
bienal.koc.com.tr

İSTANBUL BİENALİ
2007-2026
SPONSORU
KOÇ HOLDİNG

15.

A GOOD NEIGHBOUR | İYİ BİR KOMŞU

16 EYLÜL-12 KASIM 2017

İSTANBUL BIENALİ

DAVETLİSİNİZ

Hüzün / Sadness

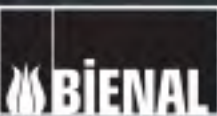
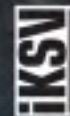
Sonbahar 2017
Galata / İstanbul

Tamamı buluş, açış ve kapanış için dünya çapında birçok sanatçı ve kuratörün katılımıyla
İstanbul Biennial 2017, 16 Eylül-12 Kasım 2017, Galata / İstanbul

2007-2026 İstanbul Biennial, Koç Holding, Sanat ve Kültür Bakanlığı tarafından desteklenmektedir.
#BIENALŞEHİRDE

#BIENALŞEHİRDE
bienal.koc.com.tr

İSTANBUL BIENALİ
2007-2026
SPONSORU
KOÇ HOLDİNG